

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 2° 2022 ▶ ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΔΟΜΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΑΧΗΤΗ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

ο βασικός πυρήνας του Πεζικού, στηριζόμενος στους τρεις πυλώνες: ψυχή, σώμα και πνεύμα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΩΝ ΝΑΡΚΟΘΕΤΗΣΕΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ

ΣΤΟΝ ΚΟΡΝΟ ΛΑΠΗΘΟΥ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ 1974

ΠΟΜΑΚΟΙ: ΕΝΑ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ ΑΛΛΑ ΦΛΕΓΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ: ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

21 Μ/Κ ΣΠ «ΔΡΑΜΑ»

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1883 • ΤΕΥΧΟΣ 2° 2022

• Αριθμός λογαριασμού του Περιοδικού Τράπεζα Πειραιώς
6915-130036-953 • IBAN: GR7901719150006915130036953

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στελέχη ε.ε. και Πολιτικό προσωπικό του Στρατού Ξηράς

➤ 2,40€ ανά έτος

Στελέχη ε.α. του Στρατού Ξηράς Ιδιώτες, Σύλλογοι κ.λπ.

➤ 2,94€ ανά έτος
➤ 5,87€ ανά έτος

• Το Περιοδικό αποστέλλεται στη Μονάδα-Υπηρεσία που υπηρετεί ο συνδρομητής.

• Για τη διαχείριση της συνδρομής των ε.ε. στελεχών λειτουργεί η εφαρμογή του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

• Καταθέτουν τη συνδρομή στον Αριθμό Λογαριασμού Τράπεζας του Περιοδικού και αποστέλλουν την απόδειξη καταθέσεως (με FAX, e-mail ή ταχυδρομικώς) μαζί με το απόκομμα συνδρομής.

• Τα έξοδα τραπεζικής μεταφοράς της συνδρομής επιβαρύνουν τον συνδρομητή.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 16,30€ ανά έτος

Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 23,80€ ανά έτος

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 14,20€ ανά έτος

Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 21,60€ ανά έτος

• Οι συνδρομητές Εξωτερικού εκδίδουν τραπεζική επιταγή από κατάστημα Ελληνικής Τράπεζας στο Εξωτερικό προς τον Αριθμό Λογαριασμού Τράπεζας του Περιοδικού (στη διεύθυνση του Περιοδικού).

Δωρεάν προβολή του Περιοδικού για τους μαθητές των Παραγωγικών Σχολών του Στρατού Ξηράς, μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Την εφαρμογή του Περιοδικού θα τη βρείτε στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του www.army.gr

ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
1020 ΣΤΓ
Στρατόπεδο Παπάγου, Μεσογείων 227-231, Χολαργός, Τ.Κ. 15 561

Διευθυντής Έκδοσης

τηλ. 210 6553978

Διαχείριση Συνδρομητών

τηλ. & fax 210 6553979

e-mail: ekdosis@army.gr

Επώνυμο: Όνομα:

Ιδιότητα: Νέα Συνδρομή Ανανέωση Συνδρομής

Οδός: Αριθμός: Τ.Κ.:

Πόλη: Τηλ:

ΑΦΜ (για τους ε.α.): e-mail:

Επιλογή Μέσου: Έντυπο ή CD ή Online (pdf)*

*Για τους ε.ε. και ε.α. συνδρομητές μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στο army.gr και για τους λοιπούς μέσω e-mail

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ Επιθεώρηση

2022 - ΤΕΥΧΟΣ 2^ο
(ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ)

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΣ/Δ3

(Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων)

Διευθυντής ΓΕΣ/Δ3
Ταχσος Βασίλειος Μουντοκαλάκης

Διευθυντής Έκδοσης
Τμηματάρχης 4^ο Τμήματος (Στρατιωτικές Εκδόσεις)
Αλχίας (ΠΖ) Ιωάννης Μουρκογιάννης

Καταχώριση Συνδρομητών
Καταχώριση Μελετών
Αλχίας (ΠΖ) Ιωάννης Μουρκογιάννης

Επιμέλεια Κειμένου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επεξεργασία Φωτογραφίας
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Multimedia
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα
ΜΥ Στέλλα Κοντουδάκη

Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET)
ΚΕΠΥΕΣ

Εκτύπωση
ΤΥΕΣ

Στοιχεία Επικοινωνίας

τηλ.: 210 655 3978 (Διευθυντής Έκδοσης)
τηλ. & fax: 210 655 3979 (Διαχείριση Συνδρομητών-Μελετών)
τηλ.: 210 655 3166-67 (Καλλιτεχνική Επιμέλεια)
e-mail: ekdosis@army.gr
http://www.army.gr

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή και αναδημοσίευση των άρθρων χωρίς την έγγραφη συναίνεση του ΓΕΣ.

ΟΡΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Στρατιωτική Επιθεώρηση δέχεται για δημοσίευση εργασίες πρωτότυπες ή από μετάφραση, σύμφωνα με την Πάγια Διαταγή του ΓΕΣ 0-17/2001, που αφορούν τις παρακάτω κατηγορίες θεμάτων:

Στρατιωτικά Θέματα: Εθνική Άμυνα, Τακτική και Στρατηγική, Οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, Πολεμικά Μέσα και Υλικά Όπλα μαζικής καταστροφής, Ευρωπαϊκής Άμυνας-Στρατού, Νέες Απειλές (Στρατιωτικές-Οικονομικές-Ηλεκτρονικές), Ηγεσία-Ηθικές Δυνάμεις, Στρατιωτική Γεωγραφία, Στρατιωτική Ιστορία, Διοικητική Μέριμνα, Τεχνολογικές Εξελίξεις.

Γενικότερα θέματα Στρατιωτικής-Πολιτικής Φύσης: Παγκόσμιο Περιβάλλον, Συνασπισμοί, Συμμαχίες, Διεθνείς Οργανισμοί, Πόλεμοι Χαμηλής Έντασης, Καταπολέμηση Οργανωμένου Εγκλήματος, Διεθνείς Τάσεις και Εξελίξεις, Δίκαιο του Πολέμου, Ανθρωπιστικές Επεμβάσεις, Γεωπολιτικά-Γεωφυσικά-Διαστήματος, Εξελίξεις των Εθνικών Θεμάτων.

Εγκυκλοπαιδικά Θέματα: Οικονομικά και Πολιτισμού, Κοινωνικά, Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Τέχνης-Επιστήμης, Ιστορικά, Λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και των Δημοκρατικών θεσμών, οποιοδήποτε εγκυκλοπαιδικό θέμα για την επιμόρφωση των στελεχών του ΣΕ.

Περιορισμοί για τη συνταξη και υποβολή των εργασιών:

- να χρησιμοποιείται η δημοτική γλώσσα, χωρίς υπερβολές και ακρότητες.
- να μην υπερβαίνουν τις 20 σελίδες (A4), συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συγγραμμάτων, εικόνων και φωτογραφιών και να μην περιέχουν διαβηθμισμένες πληροφορίες.
- να μην περιέχουν σχόλια και κρίσεις σε βάρος προσώπων και να κινούνται μέσα σε ευπρεπές, τεκμηριωμένο επιστημονικό και τεχνικό πλαίσιο, χωρίς αιχμές, οξύτητες και προκλήσεις.
- να μην εκτρέπονται σε κρίσεις για την επίσημη πολιτική της χώρας και να μην εξιστορούν γεγονότα πολιτικής φύσεως που μπορούν να δημιουργήσουν προστριβές στο εσωτερικό της χώρας και με άλλα κράτη.
- να υποβάλλονται σε δύο αντίτυπα και σε οπτικό δίσκο (CD ή DVD) σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. Microsoft Word), συνοδευόμενα από σύντομο βιογραφικό του συντάκτη με τα στοιχεία επικοινωνίας του και εάν είναι δυνατόν, από ανάλογο φωτογραφικό υλικό (ανάλυσης 300 dpi), κατάλληλο για αναπαραγωγή.
- να αναφέρονται ευκρινώς ο συγγραφέας, ο τίτλος, ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος-χρονολογία-αριθμός έκδοσης για αναφορές σε πηγές και δημοσιεύσεις άλλων συγγραφέων-φορέων ή εφόσον πρόκειται για εργασία η οποία προέρχεται από αναπαραγωγή ή μετάφραση βιβλίου, άρθρου ή κειμένου.
- να καταγράφονται υποχρεωτικά οι βιβλιογραφικές αναφορές.

- 1 Οι συντάκτες είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο της εργασίας τους και την εξασφάλιση άδειας για τη χρησιμοποίηση των πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών-παραπομπών, καθώς και των πνευματικών δικαιωμάτων.
- 2 Οι εργασίες που δημοσιεύονται στη Στρατιωτική Επιθεώρηση εκφράζουν τη γνώμη και τις σκέψεις των συγγραφέων και όχι αναγκάια τις αντιλήψεις ή το δόγμα του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- 3 Οι εργασίες επετειακού χαρακτήρα (28^ο Οκτωβρίου-25^ο Μαρτίου κ.λπ.), θα πρέπει να υποβάλλονται τουλάχιστον προ εξαμήνου, έτσι ώστε να δημοσιεύονται ως επίκαιρες στο Περιοδικό μας.
- 4 Οι συντάκτες, εφόσον δημοσιευθεί η εργασία τους, δικαιούνται για κάθε τυπογραφική σελίδα (μεγέθους χαρτιού 17,5 x 25 εκ.) 2.300 έως 2.700 γραμμάτων αμοιβή 6,53€ για πρωτότυπη μελέτη και 3,97€ για εργασίες από μετάφραση, σύμφωνα με την ΚΥΑ Υπ. Αριθμ. 2/76198/0022 (ΦΕΚ 208/τΒ'/11-02-2008). Οι δικαιούχοι μετά την έκδοση και διανομή του αντίστοιχου τεύχους του Περιοδικού, μπορούν να επικοινωνούν με τη Δνση Χρηματικού του ΤΥΕΣ στο τηλ.: 210 6552659.
- 5 Οι εργασίες που υποβάλλονται στο Περιοδικό γνωμοδοτούνται από την Επιτροπή Σύνταξης για τη δημοσίευσή τους ή μη, και ανεξάρτητα από την απόφαση η επιστροφή τους δεν προβλέπεται.
- 6 Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τη διαχείριση του Περιοδικού.

Πρόλογος έκδοσης

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Σας καλωσορίζουμε στο 2ο τεύχος του 2022 της *Στρατιωτικής Επιθεώρησης*, του αρχαιότερου Περιοδικού του Στρατού, που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1883.

Ξεκινάμε με ένα αφιέρωμα στο 21 Μ/Κ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ «ΔΡΑΜΑ», που ενημερώνει για την ιστορία του, την αποστολή, την εκπαίδευση και τις δραστηριότητές του.

Στη συνέχεια, παρατίθεται άρθρο το οποίο με συστηματικό και ευκρινή τρόπο παρουσιάζει, σχολιάζει και αναλύει ό,τι αφορά το Πεζικό: τα όπλα που χρησιμοποιεί, τον τρόπο μάχης, τον ρόλο και τη σημασία του ανθρώπινου δυναμικού στην αποστολή του, ως συνδυασμό νου, σώματος και πνεύματος.

Το άρθρο με τίτλο «Παρουσίαση και θεωρητική προσέγγιση των επιτυχημένων ναρκοθετήσεων οδικών δρομολογίων στον Κόρνο Λαπήθου κατά τις επιχειρήσεις του 1974» μάς μεταφέρει στην οδυνηρή πραγματικότητα του πολέμου στο πολύπαθο νησί, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δράση του Μηχανικού και στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων που αφορούν τη δράση αυτή στην εξέλιξη των επιχειρήσεων.

Ακολουθεί πολύ ενδιαφέρον, εμπειριστατωμένο-κατατοπιστικό άρθρο, με ωραία αφήγηση, που βοηθά στη δημιουργία πλήρους εικόνας της ιστορίας των Πομάκων και κατανόησης της άμεσης υποστήριξης που χρειάζονται από την Ελληνική Πολιτεία.

Η διαδικασία εξαγωγής συμπερασμάτων με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας ενός οργανισμού αλλά και σε ό,τι αφορά τον στρατιωτικό τομέα για τη μείωση επανάληψης λαθών σε επιχειρησιακό επίπεδο είναι το θέμα του επόμενου άρθρου.

Το τελευταίο μας άρθρο πραγματεύεται το διαχρονικό θέμα της «Απελπισίας» η οποία εκ των προβλημάτων που δημιουργεί θεωρείται και είναι ψυχολογική ασθένεια.

Ευχόμενοι να βρείτε ενδιαφέρουσες τις δημοσιεύσεις μας, σας ευχόμαστε μια θετική αξιοποίηση του χρόνου σας μέσα από τις σελίδες και αυτού του τεύχους.

Η Συντακτική Ομάδα

Περιεχόμενα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

σελ. **6**
21 Μ/Κ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ «ΔΡΑΜΑ»

ΑΡΘΡΑ

σελ. **12**
ΔΟΜΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΑΧΗΤΗ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ· Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΥΡΗΝΑΣ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ, ΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΠΥΛΩΝΕΣ: ΨΥΧΗ, ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑ
Τχης (ΠΖ) Γεώργιος Κουκάκης

σελ. **30**
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΩΝ ΝΑΡΚΟΘΕΤΗΣΕΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΡΝΟ ΛΑΠΗΘΟΥ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ 1974
Ανχης (ΜΧ) Ευριπίδης Κ. Χανιάς

σελ. **40**
ΠΟΜΑΚΟΙ: ΕΝΑ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ ΑΛΛΑ ΦΛΕΓΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ
Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος

σελ. **56**
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΑΔΙΓΜΑΤΩΝ
Τχης (ΤΘ) Γεώργιος Μπίτσας

σελ. **72**
ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ: ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΝ· ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ
π. Αθανάσιος Γ. Μελισσάρης

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

σελ. **96**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

σελ. **102**

ΖΕΙΔΩΡΗ ΚΑΛΛΙΠΕΠΙΑ

σελ. **103**

ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

σελ. **104**

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

σελ. **108**

ΗΘΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

σελ. **113**

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

σελ. **116**

21 Μ/Κ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ «ΔΡΑΜΑ»

Ιστορικά Στοιχεία

Το έμβλημα της Τακτικής Διοίκησης απεικονίζει μια σύνθεση περικεφαλαίας με ξίφος και διπλό πέλεκυ. Η περικεφαλαία συμβολίζει τον μαχητή, το ξίφος το επιθετικό πνεύμα και ο διπλός πέλεκυς την υπερφυσική δύναμη, την κατανίκηση του λάθους και τον τιμωρό. Βασίζεται στην αντίστοιχη χάλκινη περικεφαλαία που βρέθηκε στην περιοχή του χ. «ΑΡΖΟΣ» της περιοχής Τριγώνου και χρονολογείται στις τελευταίες δεκαετίες του 4ου π.Χ. αιώνα.

Το ρητό «ΠΛΗΣΙΟΝ ΤΟΙΣ ΠΟΛΕΜΙΟΙΣ ΜΑΧΟΜΕΘΑ» (ΠΟΛΕΜΟΥΜΕ ΚΟΝΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΜΑΣ) ανήκει στα *Ηθικά* του Πλουτάρχου και είναι η απάντηση που έδωσε ο Λακεδαιμόνιος Στρατηγός και Διπλωμάτης, Ανταλκίδας, σ' αυτόν που ζήτησε να μάθει γιατί οι Λακεδαιμόνιοι χρησιμοποιούσαν κοντά ξίφη.

Το 21 ΣΠ συγκροτήθηκε το 1912, στην Πάτρα υπό την VII ΜΠ και στη συνέχεια μεταστάθμευσε στη Λάρισα. Κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων, έλαβε μέρος στις Μάχες Ελασσόνας-

Σαρανταπόρου και Γιαννιτσών, υπό την VII Μερραρχία Πεζικού ενώ το 1913 ανέλαβε αποστολή προκάλυψης στον Νέστο ποταμό, με έδρα την Καβάλα, μετονομαζόμενο σε 2/21 Σύνταγμα.

Συμμετείχε στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στις επιχειρήσεις 1947/49, ως 72 Ταξιαρχία. Το 1950 μετονομάστηκε σε 21 Σύνταγμα Πεζικού και εγκαταστάθηκε στη Νέα Σάντα Κιλκίς υπό την VI ΜΠ ενώ το καλοκαίρι του 1964 μεταφέρθηκε στην Κύπρο από την οποία επέστρεψε το 1968 και εγκαταστάθηκε εκ νέου στη Νέα Σάντα.

Το 1987, το 21 ΣΠ μεταστάθμευσε στο χωριό Πλάτη, υπό τη XVI ΜΠ και στις 22 Νοεμβρίου 1996 αναδιοργανώθηκε ως Τακτική Διοίκηση 21ου Συντάγματος Πεζικού.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2000, με διαταγή του ΓΕΣ, μετονομάστηκε σε ΤΔ 21 ΣΠ «ΔΡΑΜΑ», διότι το 21 ΣΠ, την 1η Ιουλίου 1913, μετά τη μάχη του Κιλκίς-Λαχανά, εισήλθε στην πόλη της Δράμας

και την έσωσε από βέβαιο εμπρησμό από τους Κομιτατζήδες. Στις 31 Μαρτίου του 2011, με διαταγή του ΓΕΣ, μετονομάστηκε σε ΤΔ 21 Μ/Κ ΣΠ «ΔΡΑΜΑ».

Το Στρατόπεδο στο οποίο εδρεύει το Συγκρότημα στην Πλάτη, έλαβε την ονομασία «ΛΓΟΥ (ΠΖ) ΚΑΡΥΔΑ ΚΩΝ/ΝΟΥ», προς τιμή του Λγού (ΠΖ) Κων/νου Καρύδα (1899-1941), ο οποίος ως Αξκός του 21 ΣΠ, έπεσε μαχόμενος στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο.

Η περιοχή, που εδρεύει η ΤΔ, ως τμήμα της Θράκης κατοικήθηκε από τα νεολιθικά χρόνια. Ονομάστηκε Τρίγωνο από το φυσικό τρίγωνο που σχηματίζεται μεταξύ των ποταμών Άρδα, Έβρου και τα χερσαία σύνορα με τη Βουλγαρία.

Δομώντας τον μαχητή του Πεζικού

Ο βασικός πυρήνας του Πεζικού, στηριζόμενος στους τρεις πυλώνες: Ψυχή, Σώμα και Πνεύμα

Τχης (ΠΖ) Γεώργιος Κουκάκης, ΣΣΕ 2002,
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Διακυβέρνηση,
Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αν ερωτηθεί κάποιος –είτε αυτός είναι στρατιωτικός είτε όχι– ποιο είναι το κύριο οπλικό σύστημα των **Τεθωρακισμένων**, θα απαντήσει χωρίς δισταγμό πως είναι το άρμα μάχης. Το ίδιο θα κάνει λέγοντας πως είναι το πυροβόλο για το **Πυροβολικό**, ο ασύρματος για τις **Διαβιβάσεις**, ο εκσκαφέας για το **Μηχανικό** και το ελικόπτερο για την **Αεροπορία Στρατού**. Αν όμως απευθύνουμε την ίδια ακριβώς ερώτηση για το Πεζικό, θα χρειαστεί αρκετό χρόνο για να απαντήσει. Ποιος είναι όμως ο λόγος που επικρατεί αυτή η σύγχυση όσον αφορά στο κύριο μέσο διεξαγωγής επιχειρήσεων του Πεζικού; Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών του μαχητή Πεζικού, τα οποία συμβάλλουν στην επιτυχή εκτέλεση της αποστολής του. Στηρίζεται δε, στο γεγονός ότι ο μαχητής Πεζικού προκειμένου να είναι σε θέση να εκτελέσει με επιτυχία την αποστολή του στο πεδίο της μάχης, πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένα **ψυχικά, σωματικά και πνευματικά** χαρακτηριστικά. Για την ανάπτυξη του θέματος θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος από το γενικό στο ειδικό. Αρχικά θα αναλυθεί η αποστολή του Πεζικού και η διαμόρφωση του πεδίου της μάχης. Ακολούθως θα εξεταστούν τα έργα που καλείται να φέρει εις πέρας το Πεζικό. Στη συνέχεια θα αναλυθούν οι διάφορες απόψεις που επικρατούν ως προς το εξεταζόμενο ζήτημα και θα ολοκληρώσουμε την εισήγησή μας με την έκθεση ορισμένων συμπερασμάτων.

Παρουσίαση και θεωρητική προσέγγιση των επιτυχημένων ναρκοθετήσεων οδικών δρομολογίων στον Κόρνο Λαπήθου κατά τις επιχειρήσεις του 1974

Ανχης (ΜΧ) Ευριπίδης Κ. Χανιάς

Σε κάθε πολεμική σύγκρουση, υπάρχουν κάποια γεγονότα που χρήζουν επισήμανσης, διότι παράγουν αποτέλεσμα που είναι επωφελές σε σχέση με την προσπάθεια που καταβλήθηκε.

Σύντομη ιστορική αναδρομή της εισβολής στην Κύπρο

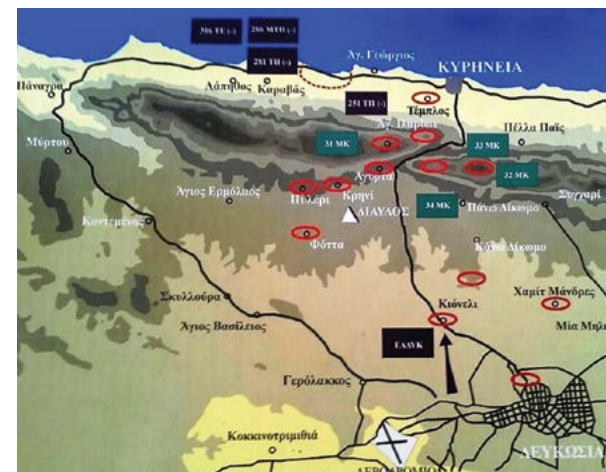
Η επιχείρηση εισβολής των τουρκικών δυνάμεων στην Κύπρο εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας πραγματοποιήθηκε σε δύο φάσεις, με τις αντίστοιχες κωδικές ονομασίες ΑΤΤΙΛΑΣ Ι (από 20 έως 22 Ιουλίου 1974) και ΑΤΤΙΛΑΣ ΙΙ (από 14 έως και 16 Αυγούστου 1974), με τη βοήθεια αεροναυτικών δυνάμεων. Κατά τη φάση Ι, πραγματοποιήθηκε συνδυασμός αποβατικής ενέργειας σε ακτή, δυτικά της Κερύνειας,¹ και ταυτόχρονα αεροποβατική και αεροκίνητη ενέργεια στον τουρκοκρατούμενο² θύλακα χ. Κιόνελλι, βόρεια της Λευκωσίας (Βλάσσης, 2004, 72). Κατά τη φάση ΙΙ, οι χερσαίες δυνάμεις των εισβολέων, αφού διέσπασαν την ασθενή αμυντική τοποθεσία, προέλασαν ανατολικά και δυτικά της Λευκωσίας προς τις πόλεις Αμμοχώστου και Μόρφου αντίστοιχα (Τσουμής 2011, 128), ενώ καμία εδαφική πρόοδος δεν σημειώθηκε εντός της Λευκωσίας, όπου οι Μονάδες ΠΖ³ της ΕΦ, εκμεταλλευόμενες και τον αστικό ιστό, αντέταξαν ισχυρή άμυνα.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ουσιαστικά οι επιχειρήσεις δεν σταμάτησαν ποτέ, αφού οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής τις συνέχισαν και κατά τη διάρκεια της εκκευρίας (μεταξύ 22 16:00 Ιουλίου έως και 14 05:00 Αυγούστου 1974). Η συνεχής διεύρυνση της ζώνης κατοχής φαίνεται χαρακτηριστικά στον χάρτη 2. Έτσι

¹Με την ονομασία Πεντεμίλι.

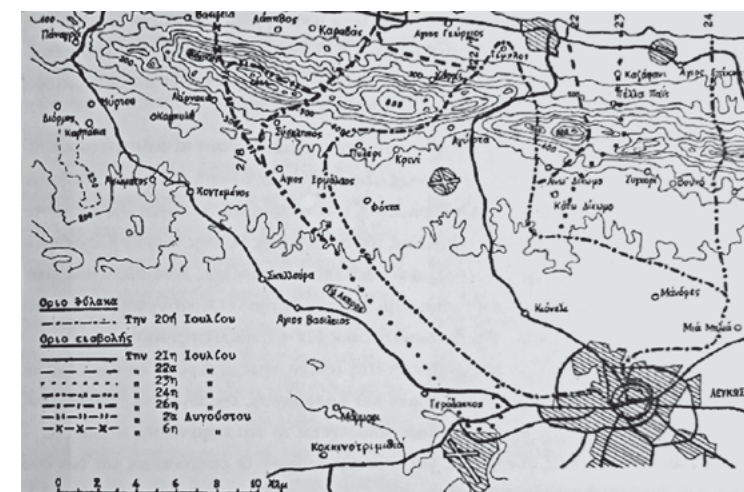
²Από την εποχή της τουρκικής ανταρσίας (Δεκ 1963).

³211 ΤΠ και 336 ΤΕ (επιστρατευόμενο με οπλίτες καταγόμενους από την Αμμόχωστο).

Χάρτης 1: Χάρτης καταστάσεως των επιχειρήσεων στο κεντρικό και βόρειο τμήμα της Κύπρου τής 20ής προς 21 Ιουλίου 1974. Απεικονίζονται με βαθύ μπλε χρωματισμό οι Μονάδες που επιχειρήσαν περίσφιξη του Π/Γ (251 ΤΠ και 316 ΤΕ), οι Μονάδες που προσπάθησαν να τις ενισχύσουν [286 Μ/Κ ΤΠ (Το μοναδικό Μηχανοκίνητο Τάγμα ΠΖ της ΕΦ) και 281 ΤΠ], καθώς και η ΕΛΔΥΚ. Με κόκκινο χρωματισμό, απεικονίζονται η αποβατική ενέργεια, οι μικρές περιοχές όπου προϋπήρχαν στρατιωτικά τμήματα Τ/Κ, καθώς και οι ζώνες ρίψης και προσγείωσης. (Πηγή: Βλάσσης 2004, 71)

μπόρεσαν κατά τη διάρκεια της εκκευρίας να διερευνούν το ισχνό προγεφύρωμα (Π/Γ) που δημιουργήθηκε κατά την πρώτη φάση των επιχειρήσεων αλλά και να το συνενώσουν με τον μεγάλο θύλακα του Κιόνελλι,⁴ που είχε ενισχυθεί με τις δυνάμεις του προγεφυρώματος ΑΠ/Γ, χωρίς την υποστήριξη αεροπορικών μέσων, λόγω της ισχύουσας εκκευρίας (Ibid, 100-102). Επιπλέον, χρήζει μνείας το γεγονός ότι διεξήχθησαν επιχειρήσεις από τους εισβολείς ακόμα και μετά το τέλος της Φάσης ΙΙ (παρά τη συμφωνημένη κατάπαυση του πυρός), όπως για παράδειγμα η αποτυχημένη για τους εισβολείς επίθεση στη Λευκωσία, το πρώτο φως της 17ης Αυγούστου (Αλευρομάγειρος 2009, 103-104), και η επιτυχημένη στο χ. Πυρδί, στις 10:00 της ίδιας ημέρας⁵ (Τσουμής 2011, 146-147).

Χάρτης 2: Χάρτης που απεικονίζει τις διαδοχικές προωθήσεις της ζώνης κατοχής των εισβολέων κατά τη διάρκεια της εκκευρίας. (Πηγή: ΓΕΕΦ/ΔΙΕΦ μέσω Τσουμής 2011, 111)

⁴Στις 22 Ιουλίου 1974, (Βλάσσης 2004, 105).

⁵Προς συνένωση με τον Τ/Κ θύλακα της Λουριτζίνας. Η μάχη τελείωσε στις 18:00.

Πομάκοι: ένα άγνωστο στους πολλούς αλλά φλέγον εθνικό ζήτημα

Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος, Νομικός-Διεθνολόγος,
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

Στην περιοχή της Θράκης, στον ορεινό όγκο της Ροδόπης, κατοικούν οι Πομάκοι. Οι περισσότεροι εξ αυτών βρίσκονται στη Βουλγαρία, στα εδάφη που ξεκινούν νοτίως της Φιλιππούπολης και φθάνουν μέχρι βορείως της Ξάνθης και της Κομοτηνής. Εκτιμάται πως ο συνολικός πληθυσμός τους ανέρχεται σε 385.000 ψυχές, που διαβιούν στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Σημειώτεον ότι ολιγάριθμες κοινότητες Πομάκων υπάρχουν και στην Αλβανία, την ΠΓΔΜ, την Τουρκία κ.ά.).¹ Στην ελληνική επικράτεια, αυτοί κατοικούν σε μία ορεινή περιοχή, που καλείται Πομακοχώρια. Τα μεγαλύτερα και πλέον γνωστά εξ αυτών είναι τα ακόλουθα: Εχίνος, Κένταυρος, Γλαύκη, Πάχνη, Μύκη, Μελίβοια και Κοτύλη.

Οι Πομάκοι είναι γηγενείς Ροδοπαίοι από αρχαιοτάτων χρόνων. Έχουν χαρακτηριστικά που τους διαφοροποιούν από τους άλλους κατοίκους της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, έχει γραφεί ότι το χρώμα του προσώπου τους είναι καστανό, ξανθό, κοκκινωπό ή σταρένιο, τα μάτια τους καστανά, γκριζα ή γαλανά, τα μαλλιά τους καστανόξανθα, το ανάστημά τους υψηλότερο του μέσου όρου και το σχήμα

¹Ο Μαγκριώτης τους υπολόγισε σε 135.000 ψυχές· αριθμός υπερβολικά χαμηλός (βλ. Γ. Μαγκριώτης, *Πομάκοι ή Ροδοπαίοι, οι Έλληνες μουσουλμάνοι*, Εκδόσεις Ρήσος, Αθήνα 1990, σελ. 9).

του κεφαλιού τους επίμηκες, οβάλ, με σαφή και σε πολλές περιπτώσεις έντονο δολιχοκεφαλισμό.² Αυτό, όμως, που πραγματικά τους ξεχωρίζει είναι η κόγχη των ματιών τους, που είναι βαθουλωμένη, όπως ακριβώς η «κόγχη των ματιών που εμφανίζεται στις απεικονίσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου».³ Σύμφωνα με τους μελετητές, οι Τούρκοι έχουν τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά.⁴

Από την αρχαιότητα, οι Πομάκοι αποτελούσαν μία μειονότητα στην ευρύτερη περιοχή της Θράκης με αποτέλεσμα να υποταχθούν στους εκάστοτε ισχυρούς. Από τον 7ο αιώνα π.Χ. και μετά, όταν άρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες ελληνικές αποικίες στα θρακικά παράλια, οι Αγριάνες (οι οποίοι θεωρούνται από πολλούς μελετητές πρόγονοι των Πομάκων)⁵ δέχθηκαν τις επιρροές του ελληνικού πολιτισμού. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, «ο Σιτάλκης προσεκάλεσεν επίσης πολλούς εκ των αυτονόμων και μαχαιοφόρων ορεινών Θρακών, οίτινες καλούνται Δίοι και κατοικούν οι περισσότεροι εις την Ροδόπην... Διηγείρεν επίσης και τους Αγριάνες και τους Λαιαίους και όσα άλλα έθνη Παιονικά εκυβέρνα...».

Κατά την εποχή της ισχυροποίησης του βασιλείου των Μακεδόνων, έχει γραφεί ότι παρέμεναν στις παραμεθόριες περιοχές, συγκροτώντας μία τοπική φρουρά.⁶ Αργότερα, επάνδρωσαν επάξια τις μακεδονικές φάλαγγες του στρατού του Μεγ. Αλεξάνδρου. Ο Αρριανός, που έγραψε την ιστορία των εκστρατειών του Μακεδόνα Στρατηλάτη, αναφέρθηκε (στο έργο του υπό τον τίτλο *Αλεξάνδρου Ανάβασις*) 52 φορές στη δράση των Αγριάνων. Ο Αρριανός σημείωσε ότι ο Βασιλεύς των Αγριάνων Λάγγαρος (σύμμαχος και φίλος του Μεγ. Αλεξάνδρου) συμμετείχε μαζί του στην εκστρατεία κατά των Τρίβαλων. Δύο επίλεκτα σώματα του στρατού του Λάγγαρου ενώθηκαν με τους υπόλοιπους Έλληνες. Ο Βασιλιάς των Αγριάνων είχε μαζί του τους ωραιότερους και καλύτερα οπλισμένους άνδρες του. Επίσης, ο Αρριανός ανέφερε ότι ο Λάγγαρος τιμήθηκε με πολλά δώρα και έλαβε την υπόσχεση του Μακεδόνα Βασιλέα ότι θα έπαιρνε για σύζυγο την ετεροθαλή αδερφή του Κύννα (Κύνα ή Κυνάνη). Σύντομα, όμως, αυτός ασθένησε και πέθανε με αποτέλεσμα να μην εκπληρωθεί η υπόσχεση του Αλεξάνδρου.⁷

Στον Μακεδόνα Στρατηλάτη αποδίδεται η ρήση «*απέναντι στους μαλθακούς Πέρσες θα αντιτάξω τους ηρωικούς μου Αγριάνες*». Μετά την κατάληψη του ευρύτερου ελ-

²Γ. Μαγκριώτης, σελ. 12 και Παύλος Χιδίρογλου, *Οι Έλληνες Πομάκοι και η σχέση τους με την Τουρκία*, Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα 1989, σελ. 15.

³Γ. Μαγκριώτης, σελ. 12.

⁴*Ibidem*, σελ. 18.

⁵Αυτό καταδεικνύεται και από την ονομασία με την οποία οι Τούρκοι καλούσαν τους Πομάκους. Ήταν οι «Αρχιάν» εξ ου και «Αρχιάν Μαχαλεσί» η συνοικία της Ξάνθης. Επίσης, υπάρχει το χωριό Αγριανή τού νομού Έβρου, το οποίο κατοικείται από Πομάκους, ενώ μία πηγή της περιοχής έφερε την ονομασία «Αρχιάν Μπουναρή» (βλ. τα προαναφερθέντα βιβλία των Γ. Μαγκριώτη, σελ. 26-27 και Παύλου Χιδίρογλου, σελ. 14).

⁶Ζαφ. Μέκος, *Τη Θράκη και τα μάτια σας*, Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα 2000, σελ. 67.

⁷Το σχετικό απόσπασμα έχει ως ακολούθως: «*Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Αἰγριάνων βασιλεὺς ἤδη μὲν καὶ Φιλίππου ζώντος ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν καὶ ἰδία ἐπρέσβευσε παρ' αὐτόν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν, ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλιστάτους ἀμφ' αὐτὸν εἶχε. καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν ὑπὲρ τῶν Αὐταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον, οἴτινες τε καὶ ὅποσοι εἶεν, οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐταριάτας. εἶναι γὰρ ἀπολεμιάτους τῶν ταύτη. καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλον τι ἔχοιεν. καὶ κελεύσαντος Ἀλεξάνδρου ἐσβάλλει ἐς αὐτούς. καὶ ἐμβαλὼν ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν. Αὐταριάται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὐτῶν εἶχον. Λάγγαρος δὲ τὰ τε ἄλλα ἐπιμήθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ δῶρα ἔλαβεν, ὅσα μέγιστα παρὰ βασιλεῖ τῷ Μακεδόνων νομίζεται. καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν Ἀλεξάνδρου Κύναν καὶ ταύτην ὠμολόγησε δῶσειν αὐτῷ ἐς Πέλλαν ἀφικόμενῳ Ἀλέξανδρῳ. Ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴκαδε νόσῳ ἐτελεύτησεν.*»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ

Της (ΤΘ) Γεώργιος Μπίτσος

Το παρόν άρθρο ασχολείται με τους μηχανισμούς της «Διαδικασίας Εξαγωγής Διδαγμάτων» (Lessons Learned Process) σε στρατιωτικό επίπεδο. Ειδικότερα μέσα από τη συγκριτική αποτίμηση της «Διαδικασίας Εξαγωγής Διδαγμάτων» στο NATO, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις επιχειρείται ο εντοπισμός ενός κοινού μηχανισμού «Εξαγωγής Διδαγμάτων» ο οποίος να έχει εφαρμογή στο επίπεδο των Μονάδων.

Γενικά περί διδαγμάτων

Οι μηχανισμοί διδαγμάτων κατέχουν εξέχουσα θέση σε κάθε Οργανισμό και είναι γνωστοί και ως Συστήματα Διαχείρισης Γνώσεων (Knowledge Management Systems), τα οποία έχουν ως σκοπό να υποστηρίξουν τη δημιουργικότητα, να μεταφέρουν και να εφαρμόσουν τη γνώση στους Οργανισμούς.¹ Μάλιστα η θεωρία διαχείρισης γνώσης έχει παρόμοια εφαρμογή τόσο στο στρατιωτικό επίπεδο όσο και εντός του πλαισίου των επιχειρήσεων, καθώς τόσο οι στρατιωτικές μονάδες όσο και οι επιχειρήσεις λειτουργούν εντός ανταγωνιστικού και ταχέως εξελισσόμενου πλαισίου.²

¹Mariam Alavi and Dorothy Leinder, "Review: Knowledge Management and Knowledge Management Systems: Conceptual Foundations and Research Issues", *MIS Quarterly*, Vol. 25, No. 1, (March, 2001): 107.

²Susan McIntyre – Marlene Gauvin – Barbara Waruszynski, "Knowledge management in the military

Στο βιβλίο *Project Management Body of Knowledge (PMB Guide)* του κορυφαίου παγκοσμίως Οργανισμού για το Project management,³ Project Management Institute (PMI) των ΗΠΑ, στην αναζήτηση του όρου "Lessons Learned" εντοπίζονται 257 εγγραφές. Όλα τα Knowledge Areas στη διαχείριση ενός έργου ξεκινούν και καταλήγουν στα "Lessons Learned" τα οποία αποτελούν σημαντικό περιουσιακό στοιχείο (asset) μιας επιχείρησης ή ενός Οργανισμού. Η συλλογή, η χρησιμοποίηση και η καταγραφή των lessons learned σε ένα project δεν γίνεται αυθαίρετα, αλλά μέσα από την εφαρμογή του σχεδίου που εκπονείται σε κάθε project, ακολουθώντας συγκεκριμένη μεθοδολογία.⁴

Η διαδικασία εξαγωγής διδαγμάτων, βασιζόμενη στην επεξεργασία δεδομένων που έχουν συμβεί στο παρελθόν, έχει μεγάλη συνάφεια με τη διαδικασία επεξεργασίας των πληροφοριών. Επιπρόσθετα, παρ' όλο που η διαδικασία διδαγμάτων βασίζεται σε αρχές του στρατιωτικού δόγματος, υπάρχει η τάση ώστε να εφαρμόζεται και σε άλλα πεδία δραστηριοποίησης δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.⁵

Τί είναι όμως τα διδάγματα; Συνήθως αυτά περιγράφονται με τον όρο "Lessons Learned" τα οποία συνήθως προσδιορίζονται ως η απόκτηση γνώσης για κάποιο θέμα, μία παρατήρηση από την εμπειρία ή κάποιο συμπέρασμα από μία δραστηριότητα. Στην πραγματικότητα όμως η απόκτηση γνώσης δεν αποτελεί ένα δίδαγμα το οποίο εξάχθηκε (lesson learned) αλλά ένα δίδαγμα το οποίο διαπιστώθηκε (lesson identified). Για να μετατρέψουμε το διαπιστωθέν δίδαγμα σε lesson learned θα πρέπει να ακολουθήσουμε μία συγκεκριμένη μεθοδολογία εξαγωγής διδαγμάτων και τελικά ο Οργανισμός να αλλάξει συμπεριφορά. Επομένως, ένας ορισμός είναι ο εξής: *Ένα εξαγόμενο δίδαγμα (lesson learned) αποτελεί μία αλλαγή συμπεριφοράς σε ατομικό επίπεδο ή σε επίπεδο Οργανισμού, η οποία αλλαγή επέρχεται ως αποτέλεσμα της απόκτησης γνώσης από την εμπειρία.*⁶

Ο σκοπός της «Διαδικασίας Εξαγωγής Διδαγμάτων» είναι η αποτελεσματική άντληση διδαγμάτων από την εμπειρία και η βελτίωση της λειτουργίας ενός Οργανισμού, ώστε να μειώσουμε τις πιθανότητες επανάληψης των λαθών και να αυξήσουμε τις πιθανότητες επανάληψης των επιτυχιών. Ιδιαίτερα, εντός στρατιωτικού πλαισίου, η διαδικασία διδαγμάτων μεταξύ άλλων μειώνει τον επιχειρησιακό κίνδυνο, αυξάνει τη σχέση κόστους-οφέλους,

context" *Canadian military journal*, Vol. 4, No. 1, (Spring, 2003): 38.

³Project Management Institute, *A Guide to the Project Management Body of Knowledge and the Standard for Project Management*, (PMI, Global Standard, 2021).

⁴Απόσπασμα συνέντευξης με τον Υποστράτηγο ε.α., στρατηγικό αναλυτή και συγγραφέα Γεώργιο Χατζηθεοφάνους.

⁵Diego Navarro Bonilla, "Lessons Learned: Learning Methodologies and Intelligence Analysis Tools", *Journal of the Higher School of National Defense Studies*, No. 0, (2012).

⁶Nick Milton, *The Lessons Learned Handbook: Practical approaches to learning from experience*, (Amsterdam, Chandos Publishing, 2010), p. 16.

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ: ΑΣΘΕΝΙΑ ΠΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΝ* ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

π. Αθανάσιος Γ. Μελισσάρης,
Ανακληρωτής Καθηγητής Συμβουλευτικής
Ψυχολογίας Παν/μίου Αθηνών,
Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπευτής

Το συναίσθημα της απελπισίας είναι ένα γενικευμένο ανθρώπινο πρόβλημα παγκόσμιας έκτασης, που πρέπει να εκληφθεί ως ψυχολογικό και πνευματικό πρόβλημα. Η υπαρκτική κατάρρευση του ανθρώπου διαδίδεται ως λοιμική «ασθένεια». Δηλώνει την έλλειψη της εμπιστοσύνης ή της προσδοκίας μιας

λυτρωτικής εξέλιξης των πραγμάτων στη ζωή του ανθρώπου. Ο απελπισμένος, λόγω αυτοπαραίτησης, αντιστέκεται στην πίστη –η οποία παρέχει νόημα ζωής–, που γεννά την ελπίδα, όπως και στη θέληση για ζωή· στην πραγματικότητα, δεν θέλει να θεραπευτεί, δηλ. να αλλάξει, να μετανοήσει, διότι δεν μπορεί να δεχτεί ένα πιο διευρυμένο μερίδιο πόνου και να «χωνέψει» εντός του γιατί ειδικά αυτός να υποφέρει. Δεν μπορεί να πεθάνει ψυχικά, τ.έ. να δεχτεί τον σταυρό.

Έτσι, η απελπισία συνιστά μια διαρκή βίωση του (ψυχο-πνευματικού) θανάτου, ο οποίος όμως δεν «λυτρώνει» ποτέ οριστικά τον φορέα του. Η μη αντίσταση μετατρέπει την απελπισία σε «ασθένεια προς θάνατον». Και η όλη νοσηρότητα αυτή υποστασιάζεται στην αυτοκτονία, δηλ. τον βιολογικό θάνατο. Η απελπισία κυριεύει τον άνθρωπο αφ' ης στιγμής διαλυθεί η αίσθηση εμπιστοσύνης στη λειτουργικότητα της κοινότητας ως πηγής κατάφασης και στήριξης του ατόμου. Χάνεται έτσι από τον προσωπικό ορίζοντα και η έννοια της Εσχατολογίας, ως υπόσχεση μιας θείας απολύτρωσης από τα ποικίλα δεινά που μαστίζουν τον ανθρώπινο βίο. Ορθώς εννοούμενη η χριστιανική Εσχατολογία δεν δημιουργεί απατηλές προσδοκίες άμεσης και εύκολης, ή, πολύ περισσότερο, ανώδυνης εξόδου από τα προβλήματα και τις αγωνίες που συνθλίβουν την ανθρώπινη ύπαρξη· για παράδειγμα, δεν υπόσχεται τη σταδιακή εγκαθίδρυση της «Βασιλείας των Ουρανών» στη Γη ως αποτέλεσμα των ανθρωπίνων προσπαθειών ή της ιστορικής νομοτέλειας. Ούτε, βέβαια, αρνείται τον ψυχοσωματικό πόνο, την αδικία, τον πόλεμο και τον θάνατο ως μόνιμες σταθερές της ανθρώπινης αμαρτίας. Στην παρούσα μελέτη, αναλύονται οι ψυχολογικές και πνευματικές διαστάσεις της απελπισίας. Ο μόνος τρόπος αντιμετώπισής της είναι η προσωπική αφύπνιση, η οποία είναι εφικτή μόνον υπό τους όρους της ψυχολογικής και πνευματικής αμοιβαιότητας: αυτογνωσίας/ετερογνωσίας και ενσυναίσθησης. Η υπαρξιακή «κοινωνία» με τον «άλλον» συνιστά και το λυσιτελέστερο θεραπευτικό μέσο στην απελπισία. Επιπλέον, εκτίθεται η συνεισφορά της Ποιμαντικής Ψυχολογίας, η οποία καλείται να αξιοποιήσει τις κατάλληλες και εποικοδομητικές όψεις της χριστιανικής Πίστης, οι οποίες όχι μόνο χειραφετούν τον άνθρωπο αλλά και προσφέρουν ελπίδα, τοποθετώντας την Ιστορία –ατομική και συλλογική, προσωπική και κοινοτική– σε μια θετική προοπτική. Εν όψει όλων αυτών, η ίαση από την απελπισία, στιδήποτε άλλο κι αν περιλαμβάνει, προϋποθέτει απαραίτητα τον διάλογο, τη σχέση και τον εγκεντρισμό σε μια κοινότητα αλληλεγγύης, συμπαράστασης και ελευθερίας αυτοπραγμάτωσης.

Λέξεις-Κλειδιά: Απελπισία, Απόγνωση, Ελπίδα, Αυτοκτονία, Αυτοχειρία, Αυτοπαραίτηση, Αίτια απελπισίας, Συμπτώματα απελπισίας, Πνευματικότητα, Θρησκευτικότητα, Αυτογνωσία, Ετερογνωσία, Αναφορικότητα, Ενσυναίσθηση, Μηδενισμός, Εσχατολογία, Kierkegaard, Ποιμαντική Ψυχολογία.

*Ο τίτλος του παρόντος άρθρου αποτελεί παραλλαγή του τίτλου γνωστού έργου του Δανού θεολόγου-φιλόσοφου, πατέρα του Υπαρξισμού, Søren A. Kierkegaard (1813-1855), *Sygdommen til Døden* (Ασθένεια προς θάνατον: Η έννοια της απελπισίας), μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 2001.

ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ...

11 Ιουνίου 323 π.Χ.

...Κι αφού έκανε θυσίες στους θεούς, όπως συνήθιζε, καθήσαν, [...] ανάμικτα Πέρσες και Μακεδόνες κι Ασιάτες γύρω του κι ήπια, απ' όμοια μ' όλους τους συνδαιτυμόνες κούπα κι έκανε μ' όλους μαζί σπονδές, επικαλώντας τους Θεούς, παρακαλώντας τους να ευδοκήσουν να χαρίσουν ευδαιμονία στον στρατό, ομόνοια στους Μακεδόνες και τους Πέρσες, κι ενότητα αδιατάραχτη στην Αυτοκρατορία.

Κι ήταν οι καλεσμένοι στο συμπόσιο 9.000 αξιωματούχοι και προύχοντες κάθε φυλής (Ελλήνων, Περσών, Μήδων και άλλων) [...] κι άκουσαν όλοι τον Μεγαλέξανδρο, σπκώνοντας κούπα χρυσή με άκρατο κρασί, να λέει:

«Εύχομαι, τώρα που τέλειωσαν οι πόλεμοι, να ευτυχήσετε με την Ειρήνη. Από δω και πέρα όλοι οι θνητοί, εύχομαι, να ζήσουν, σαν ένας λαός για πάντα μονιασμένοι για την κοινή την προκοπή. Κι εύχομαι να θεωρείτε την Οικουμένη για πατρίδα σας, νόμους κοινούς που θα 'χει, κι όπου θα κυβερνούν οι άριστοι, ανεξάρτητα από φυλή. Τι δε χωρίζω τους ανθρώπους εγώ, ως κάνουν οι στενοκέφαλοι, σε Βάρβαρους και Έλληνες. Δε μ' ενδιαφέρει των πολιτών η καταγωγή, μήτε η ρίζα της γέννησής τους. Τους ξεχωρίζω μόνο μ' ένα κριτήριο: την Αρετή. Για μένα, κάθε καλός Ξένος είναι Έλληνας, και κάθε Έλληνας κακός είναι χειρότερος κι από τον Βάρβαρο.

Αν ποτέ σας παρουσιαστούνε διαφορές, μην καταφύγετε στα όπλα, μα λύστε τις ειρηνικά. Στην ανάγκη, θε 'να σταθώ εγώ διαιτητής σας. Δεν πρέπει τον Θεό να τον νομίζετε Κυβερνήτη αυταρχικό, αλλά κοινό Πατέρα όλων μας, ώστε η διαγωγή σας να μοιάζει με τη συ-ζωή των αδερφών μέσα στην οικογένεια. Όσο για μένα, θεωρώ όλους τους ανθρώπους ίσους· λευκούς ή μελαμψούς. Και θα 'θελα να μην είστε απλοί υπήκοοι της Κοινοπολιτείας μου μονάχα, μα όλοι μέτοχοι και όλοι συνεταίροι.

Κι όσο περνάει από το χέρι μου, θα προσπαθήσουν να πραγματοποιηθούν αυτά που επαγγέλλομαι. Τον όρκο αυτόν που δώσαμε με την σπονδήν απόψε κρατήστε τον σαν της Αγάπης το συμβόλαιο!»^{1,2}

Πορεία προς τον θάνατο³

[...] Το πρωί της 1ης Ιουνίου ξύπνησε αργά, καταιϊδρωμένος.

Ένοιωθε πολύ αδύναμος και χρειάστηκε να τον μεταφέρουνε στον ιερό βωμό για τις θυσίες με φορείο από το κρεβάτι, μα δεν ήθελε να παραλείψει την καθημερινή πρωινή συνήθειά του για θυσία στους θεούς. Ύστερα ξάπλωσε στο ανάκλιτρο της ανάπαυσης, το "αναπαυτήριο", στην αίθουσα της φρουράς, και δέχτηκε τους στρατηγούς του, δίνοντάς τους τις τελευταίες

¹Πρόκειται για τον θεωρούμενον «Όρκο» του Μεγαλέξανδρου στην Ώπη, το 324 π.Χ. που τον αναφέρει ο Αλεξανδρινός φιλόσοφος Ερατοσθένης, Διευθυντής της σπουδαιότερης, στην εποχή της, Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας. Ο Ερατοσθένης τον κατέγραψε, καθώς τον άκουσε από πολλούς αυτίκοους, γέροντες πλέον στα χρόνια του, ακροατές.

²Κώστα Ζαρούκα, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, ΤΟΜ. Β', σελ. 292.

³Στο ίδιο, σελ. 325.

εντολές για την προετοιμαζόμενη εκστρατεία. Το βράδυ της 1ης Ιουνίου τον κατέβασαν στον Ευφράτη. Ανέβηκε σ' ένα πλοίο, που τον μετέφερε στους κήπους της απέναντι όχθης κι εκεί κολύμπησε. Μα τη νύχτα είχε φοβερό ρίγος πυρετικό. Την επαύριο, μετά τις καθαρτήριες πλύσεις και τις καθιερωμένες του θυσίες, πήγε στην αίθουσα ακροάσεων, όπου έμεινε ξαπλωμένος ως το βράδυ, κι ήρθε κι ο Μήδιος να τον επισκεφτεί και να τον διασκεδάσει. Στις 3 του μήνα, μετά το λουτρό του και τις συνηθισμένες στους θεούς θυσίες (ικέτευε τους θεούς να φέρουν την ευδαιμονία στους ανθρώπους, και ιδιαίτερα εκείνους τους θεούς που απομακρύνουν το Κακό) δέχτηκε ο βασιλιάς το Ναύαρχο του Νέαρχο, κι άλλους αξιωματικούς του στόλου. Τους δήλωσε πως έπρεπε να καθυστερήσουν την αναχώρηση, λόγω της κατάστασης της υγείας του, αλλά ότι σκεφτόταν πως θα ήταν δυνατό να ξεκινήσουν στις 6 του μήνα. Η κατάστασή του όμως χειρότερη κι ο πυρετός ανέβαινε... Κάλεσε ωστόσο τους αξιωματικούς του στόλου στις 4 Ιουνίου, και τους πρόσταξε να είναι έτοιμοι να τον δεχτούν μεθάριο στις 6 του μήνα, σ' ένα από τα πλοία, για να σαλπάρουν.

Μα το βράδυ, είχε καινούργια κρίση πολύ υψηλού πυρετού. Κι ολοένα εξασθενούσε ο οργανισμός του. Κι όλη τη νύχτα δεν μπόρεσε να κοιμηθεί υποφέροντας τρομερά. Και το πρωί της 5ης Ιουνίου, με ρίγη φοβερά, τον πήγανε σπκωτό στη μεγάλη δεξαμενή, όπου, με μεγάλη δυσκολία, έκανε τις συνηθισμένες ιερές καθάρσεις. Κι ύστερα δέχτηκε τους αξιωματικούς· έδωσε μερικές εντολές ακόμα για το ξεκίνημα του στόλου.

Και ήρθε η 6η του μήνα κι ο βασιλιάς όλο και χειρότερος. Παρ' όλα αυτά ζήτησε να τον πάνε στον βωμό για την πρωινή του τη θυσία. Και πρόσταξε ν' αναβληθεί η αναχώρηση του στόλου.

Την επαύριο δεν είχε πια ο μέγιστος μηδέ δυνάμεις για την πρωινή θυσία και την προσευχή, που ωστόσο εκτέλεσε. Και πρόσταξε τους στρατηγούς να μαζευτούνε στην είσοδο του παλατιού, ενώ οι Χιλίαρχοι και οι Πεντακοσίαρχοι συγκεντρωθήκανε στην αυλή. Κι ο ίδιος μεταφέρθηκε σε λίγο μέσα στο παλάτι. Μα όλο κι εξασθενούσε ο άλλοτε αφάνταστα ρωμαλέος οργανισμός του. Σαν ήρθανε κοντά του οι στρατηγοί, τους αναγνώρισε, μα δεν μπόρεσε να τους μιλήσει. Τη νύχτα της 7ης του μήνα την πέρασε σε άθλια κατάσταση. Το ίδιο και τις άλλες δυο νύχτες που ακολουθήσανε. Ο πυρετός επέμενε. Ο βασιλιάς κειτόταν άπνοος σχεδόν στο κρεβάτι του θανάτου.

Ο στρατός και οι κάτοικοι της Βαβυλώνας, κι όλοι όσοι πληροφορήθηκαν τα φριχτά νέα για την κατάσταση της υγείας τού Μεγάλου βασιλιά και αυτοκράτορα, καταταράχτηκαν, και, αποσβολωμένοι, δεν μπορούσαν να το πιστέψουν. Τον κλαίγαν, και θρηνούσαν, από φόβο για το χειρότερο. Μην πέσει, αλίμονο! πάνω στο Στρατηλάτη, του Χάρου το δρεπάνι!

Οι Μακεδόνες στρατιώτες πολιορκήσαν το παλάτι. Θέλαν να δουν το λατρεμένο τους το βασιλιά, φοβούμενοι μην ήρθε πια το τέλος, και τους το κρύβουνε.

Μα θέλαν να τους απομακρύνουν με παρακάλια, και, στο τέλος, μ' απειλές. Όμως εκείνοι μένανε εκεί, μπρος στο παλάτι, ασάλευτοι. Δε θα έφευγαν, αν δεν τους ανοίγανε... Κι ανοίγανε τις πόρτες, μπήκανε στην αίθουσα όπου κείτονταν ο Μέγας Στρατηλάτης στην κλίνη του θανάτου. Και μόλις του απόμεινε του μέγιστου Αντρειωμένου η δύναμη ν' ανασπκώσει μπρος στον καθένα, ως όλοι περνάγανε μπροστά του, το πάγκαλο κεφάλι (νεύοντας με το βλέμμα του, κι ανασπκώνοντας το δεξί του χέρι) για τον Αποχαιρετισμό.⁴

⁴Κώστα Ζαρούκα, ό.π., σελ. 325-329.

Στις 11 Ιουνίου του 323 ο Μέγιστος των ηγεμόνων ξεψύχησε... Δεν είχε ακόμα συμπληρώσει 33 χρόνια επίγειας ζωής... Έζησε 32 χρόνια και 8 μήνες. Βασίλευσε δώδεκα χρόνια και οκτώ μήνες.

«...Ο θάνατος του Αλεξάνδρου, εν τῇ ἀκμῇ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς νεότητος, ἐπροξένησε εἰς ὅλην τὴν τότε γνωστὴν οἰκουμένην ἐντύπωσιν βαθυτάτην τοσοῦτον βαθείαν ὥστε κατ' ἀρχάς τὸ γεγονός ἐνομήσθη ἀπίθανον, ἀπίστευτον, ἀδύνατον. Ὅτε ἡ περὶ τούτου πρώτη φήμη ἔφθασεν εἰς Ἀθήνας “οὐ τέθνηκεν Ἀλέξανδρος, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι”, ἀνέκραξεν ὁ ρήτωρ Δημάδης, “ῶζε γὰρ ἂν ἡ οἰκουμένη τοῦ νεκροῦ”...».⁵

Διαρκώς βγαίνουνε στην επιφάνεια κι άλλα νέα στοιχεία, για την εξάπλωση και τους νικηφόρους εκπολιτιστικούς αγώνες του Αλεξάνδρου, ὡς τα πέρατα της τότε γνωστής Ανατολής –μα και σ' άλλες ακόμα περιοχές, που δεν αναφέρονταν από γνωστούς ιστορικούς και δεν τις αναφέραμε κι εμεῖς.

Υπάρχει νεότερη πληροφορία⁶ ὅτι ο Μεγαλέξανδρος μπήκε και στην Ιουδαία και σεβάστηκε τους Ιουδαίους και τιμήθηκε ἀπ' αυτούς στην Ιερουσαλήμ.

Ὅπως γράφει ο J.J. GUILLEMIN: «ο Ελληνομακεδόνας μέγας στρατηλάτης εκστράτευσε και στην Ιουδαία, την εποχή του Μεγάλου Ιερέα Ιαδδούν. Οι Εβραίοι δεν τον δέχτηκαν εύκολα, με το καλό, στην αρχή, αλλά ύστερα, βλέποντας τη γενναιότητα και την ορμητικότητα του Αλεξάνδρου, βγήκανε με επίσημη παράταξη, κι έχοντας επικεφαλής τον Ιαδδούν, ντυμένο με τη μεγάλη του Αρχιερέα τη στολή κι ακολουθούμενο από πλήθος ιερέων, λειψίων και πολιτών, υποδέχτηκαν με τιμές τον Αλέξανδρο στην Ιερουσαλήμ.

Ο ηγεμόνας των Ελλήνων κατάπληκτος και συγκινημένος ἀπὸ τη θρησκευτική αὐτὴ πομπή και τη θερμὴ των Ιουδαίων υποδοχή, πήγε πεζὴ στο Ναό να προσκυνήσει (κατὰ τον Ιωσήφ Φλάβιο) κι ἄκουσε το ἀνάγνωσμα του “Τεύχους” του Προφήτη Δανιήλ, που προφήτευε, ὅτι “Ἕλληνας ηγεμόνας ἀπὸ τα δυτικά θε να ῥθει και θε να καταστρέψει τη μοναρχία των Περσών”. Ικανοποιημένος ο Στρατηλάτης, χάρισε την αυτονομία κι αὐθυπαξία στους Ιουδαίους, και συνέχισε την πορεία του προς τα ανατολικά...».

Και καταλήγουμε με μια ζωντανή Μαρτυρία για την αἰώνια δόξα του μεγάλου Μακεδόνα: Το καλοκαίρι του 1993 υπογράφηκε στη Θεσσαλονίκη “Πρωτόκολλο Αδερφοποίησης Θεσσαλονίκης και Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου”. Το ίδιο θα υπογραφόταν και στην Αλεξάνδρεια κατὰ τις τελετές για τα 150 χρόνια της ίδρυσης τῆς Ελληνικής Κοινότητας της Αλεξάνδρειας.

Συνάμα αναγγέλθηκε ἰδρυση Ελληνικού Πανεπιστήμιου στη σπουδαιότερη ἀπὸ τις Αλεξάνδρειες που εἶχε δημιουργήσει στην Ανατολή ...και που θα φέρει το ὄνομά του. Επίσης αναγγέλθηκε και ἡ ἰδρυση “Ελληνικού Πολιτιστικού Κέντρου”.

Στην τελετὴ της Θεσσαλονίκης διακηρύχτηκε ἡ ἀληθινὴ ἀδερφοσύνη των δύο μεγάλων πόλεων, που ἡ μία ἔχει τ' ὄνομα της ἀδερφῆς του Μεγαλέξανδρου και ἡ ἄλλη το δικό του τ' ὄνομα, ὡς εἶναι ὁ ἰδρυτῆς της.

Το πρωτόκολλο υπογράφηκε ἀπὸ τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης κ. Κ. Κοσμόπουλο

⁵Κωνσταντῖνος Παπαρηγόπουλος.

⁶Θ.Α. Πασχίδου, *Οἱ Ἰσραηλίται ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ*, Περιοδ. *Ἰσραηλινὰ Χρονικά*, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1993.

(που τόνισε τη συγγένεια, την πραγματικὰ ἀδερφική, των δύο πόλεων, τόσο την ιστορική, ὅσο και την πολιτιστική, και που τις σημάδεψε ἡ πορεία του Μέγιστου).⁷

Μα πιο σπουδαῖο σημεῖο αὐτῆς της ἀντάμωσης θεωρῶ τα θερμά λόγια του Κυβερνήτη (Δήμαρχου) της Αλεξάνδρειας του Νείλου:

«Εμεῖς δεν εἶδαμε τον Μεγαλέξανδρο σαν κατακτητὴ, ἀλλὰ σαν ἕναν μεγάλο ηγέτη που συνέβαλε στην εξάπλωση του πολιτισμοῦ σ' ὅλο τον τότε γνωστὸ κόσμον, που δίδαξε την ἀρετὴ και το πνεῦμα των Ελλήνων και συνένωσε τις ἐλληνικὲς πνευματικὲς ἀξίες και τις ἀρχαῖες αἰγυπτιακὲς».

Τα λόγια αὐτὰ του Κυβερνήτη κ. Ισμαήλ Ελ Σαγιούντ Ελ Γκαουσάκι ἐπιβεβαιώνουν την ἀνυπολόγιστη ἀξία προσφορά του Μεγαλέξανδρου στην Ἀνθρωπότητα. Κι ἔχει μεγάλη σημασία, ὅταν αὐτὸ τούτο ἀναγνωρίζεται, ὄχι ἀπὸ μας τους Ἕλληνες, μ' ἀπ' τους λαοὺς της κάθε γωνιάς της Γης, ἀπ' ὅπου πέρασε ὁ Φιλάνθρωπος και Μέγας Στρατηλάτης, ἀφήνοντας τα φωτεινά τ' ἀχνάρια Του. Κι οἱ λαοὶ αὐτοὶ τον τραγουδῶσαν, τον θεοποιῶσαν, τον λάτρευαν ὡς τον Μέγιστο!

Ἐτσι, ὁ πρεσβευτῆς της Ἰνδίας στην Αθήνα κ. Ἀνταμπ Σετς, σε ραδιοφωνικὴ συνέντευξή του, τόνισε: «Ο Μεγαλέξανδρος εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἄντρας που ἔζησε ποτὲ στη γη. Ἡ μνήμη του διατηρεῖται ζωντανή στην Ἰνδία και ἐμπνέει σεβασμὸ, ἐπειδὴ ὁ μέγας Μακεδόνας ἔμαθε στους Ἰνδοὺς βασιλιάδες την ἀξία της πολιτικῆς οργάνωσης, φτάνοντας στις Ἰνδίες ὡς εκπρόσωπος του Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ, που τον διέδωσε σ' ὅλη την τότε γνωστὴ Οἰκουμένη. Ο Μέγας Αλέξανδρος δημιούργησε ἕνα παντοτινὸ κρῖκο μεταξύ του Ελληνικοῦ και Ἰνδικοῦ Πολιτισμοῦ και ἐτσι ἀντιμετωπίζεται σήμερα σαν ὁ σπουδαιότερος ἄντρας που ἔζησε ποτὲ στη γη. Κι υπάρχουν πολλὰ πολιτιστικὰ σημάδια στην πατρίδα μου ἀπὸ τη εποχὴ του Ελληνομακεδόνα ἀσύγκριτου Ἡγεμόνα-ἀκόμα και λέξεις ἐλληνικὲς στη γλῶσσα μας...».

Κι ὅλοι ἀναγνωρίζουνε και σήμερα –μα κι ἀπὸ την ἀρχαιότητα, διανοούμενοι, καλλιτέχνες σοφοί– ὅτι ὁ Αλέξανδρος ὁ Μέγας κατὰφερε να κάνει πραγματικότητα αὐτὸ που ὅλοι ποθοῦμε στη Γη: Να ἐνώσει τη Δύση με την Ανατολή, ὄχι σκοτώνοντας, μα ἀγαπώντας.⁸

Ο Αρριανὸς για τον Μέγα Αλέξανδρο

[7.28.1] Ο Αλέξανδρος, λοιπόν, πέθανε κατὰ την ἐκατοστὴ δεκάτη τέταρτη Ολυμπιάδα, ὅταν ἐπώνυμος ἄρχων στην Αθήνα ἦταν ὁ Ἡγησίας.⁹ Ὅπως ἀναφέρει ὁ Αριστόβουλος, ἔζησε τριάντα δύο χρόνια και οκτὼ μήνες ἀπὸ τον τρίτο χρόνο και βασίλευσε δώδεκα χρόνια και τους οκτὼ αὐτοὺς μήνες. Εἶχε ωραιότατο παράστημα, ἦταν

⁷Κώστα Ζαρούκα, ὁ.π., σελ. 332.

⁸Κώστα Ζαρούκα, ὁ.π., σελ. 333.

⁹Αρριανὸς, *Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις*, σελ. 165-166.

εργατικότητα, ευφυέστατος, γενναιότατος, πολύ φιλόδοξος, εξαιρετικά ριψοκίνδυνος και φρόντιζε πολύ για τα θεία. [7.28.2] Ήταν πολύ εγκρατής στις σωματικές ηδονές, ενώ από τις πνευματικές δεχόταν άπληστα μονάχα τους επαίνους. Ήταν πολύ ικανός στο να διαβλέπει την επιβαλλόμενη ενέργεια, όταν αυτή ήταν ακόμη αόρατη, και με μεγάλη επιτυχία συμπέρανε την πιθανή έκβαση από όσα ήταν ήδη φανερά. Είχε επίσης μεγάλη εμπειρία στο να παρατάσσει, να εξοπλίζει και να διοικεί ένα στράτευμα. Και είχε το εξαιρετικό χάρισμα να αναπερώνει το ηθικό των στρατιωτών του, να τους εμπνέει αισιοδοξία και να διαλύει τον φόβο τους στις μάχες με τη δική του αφοβία. [7.28.3] Ακόμη και όταν ενεργούσε φανερά, ενεργούσε με το μεγαλύτερο θάρρος. Ήταν όμως ικανότατος και να προλαβαίνει να υφαρπάζει τη νίκη από τους εχθρούς, πριν καν υποψιασθεί κανείς ότι αυτό θα συμβεί. Ήταν και πολύ συνεπής στην τήρηση των συνθηκών και των συμφωνιών, και πολύ προσεκτικός, ώστε να μην παγιδεύεται από εκείνους που επιχειρούσαν να τον εξαπατήσουν. Τέλος, ξόδευε με μεγάλη φειδώ χρήματα για τις δικές του απολαύσεις, ενώ με μεγάλη γενναιοδωρία για να ευεργετεί τους άλλους.

[7.29.1] Αν διέπραξε κανένα σφάλμα ο Αλέξανδρος εξαιτίας του ορμητικού του χαρακτήρα ή εξαιτίας της οργής του ή αν προχώρησε σε κάπως μεγαλύτερο βαθμό στην απομίμηση βαρβαρικών συνθηκών, αυτό κατά τη γνώμη μου δεν σημαίνει πολλά· αρκεί να αντιμετωπίσει κανείς με επιείκεια το νεαρό της ηλικίας του Αλεξάνδρου και τις συνεχείς επιτυχίες του, καθώς και το γεγονός ότι αυτοί που συναναστρέφονται τους βασιλείς επιδιώκουν να τους ευχαριστούν και όχι να τους λένε το πραγματικό τους συμφέρον και ότι μακροπρόθεσμα τους βλάπτουν. Από τους παλαιούς όμως βασιλείς γνωρίζω ότι μόνο ο Αλέξανδρος μετανούσε για τα σφάλματά του εξαιτίας της γενναιοφροσύνης του. [7.29.2] ενώ οι περισσότεροι άνθρωποι και αν ακόμη αναγνωρίσουν το σφάλμα τους, νομίζουν ότι θα αποκρύψουν το λάθος υποστηρίζοντας ότι σωστά πράγματι ενήργησαν. Κρίνουν όμως άστοχα, γιατί μοναδική θεραπεία ενός σφάλματος είναι, όπως εγώ τουλάχιστον νομίζω, να ομολογεί ο ένοχος ότι έσφαλε και να μετανοεί φανερά για το λάθος του. Έτσι και σε αυτούς που υπέστησαν την αδικία δεν θα φαίνονται ανυπόφορα τα παθήματα, αν παραδεχθεί ο δράστης ότι δεν ενήργησε σωστά, και για τον ίδιο τον δράστη θα μείνει στο μέλλον αυτή η καλή ελπίδα, ότι δεν θα διαπράξει πλέον ποτέ παρόμοιο σφάλμα, αν φανεί ότι λυπάται για τα προηγούμενα σφάλματά του. [7.29.3] Ούτε το ότι απέδιδε στον θεό τη γέννησή του μου φαίνεται ότι ήταν σοβαρό σφάλμα του, ίσως μάλιστα να ήταν ένα τέχνασμα για να τον σέβονται οι υπήκοοί του. Ούτε ήταν, κατά τη γνώμη μου, βασιλιάς κατώτερος από τον Μίνωα ή τον Αιακό ή τον Ραδάμανθη, στους οποίους δεν καταλογίσθηκε καμιά αλαζονεία, αν και η γέννησή τους αποδόθηκε στον Δία από τους παλαιούς ανθρώπους· ούτε ήταν κατώτερος από τον Θησέα, τον γιο του Ποσειδώνα, ούτε από τον Ίωνα, τον γιο του Απόλλωνα. [7.29.4] Έτσι, και η περσική στολή ήταν κατά τη γνώμη μου ένα τέχνασμα και έναντι των βαρβάρων, ώστε να μη φαίνεται ο βασιλιάς τελείως ξένος προς αυτούς, και έναντι των Μακεδόνων, ώστε να διαθέτει ένα καταφύγιο κατά της ορμητικής και αλαζονικής συμπεριφοράς των Μακεδόνων. Για τον λόγο ακριβώς αυτόν ανέμειξε, νομίζω, τους Πέρσες *μυλοφόρους* στα μακεδονικά τάγματα, ως και τους ευγενείς Πέρσες στα *αγήματα*. Και τα συμπόσια δεν τα παρέτεινε για χάρη του κρασιού, όπως αναφέρει ο Αριστόβουλος –γιατί ο Αλέξανδρος δεν έπινε πολύ κρασί– αλλά από φιλοφροσύνη προς τους *εταίρους*.

Και όποιος κατακρίνει τον Αλέξανδρο ας μην τον κατακρίνει παρουσιάζοντας μονάχα τα αξιοκατάκριτα έργα του, αλλά αφού συγκεντρώσει κατά μέρος όλες μαζί τις πράξεις του Αλεξάνδρου, ας αναλογισθεί τότε ποιος είναι ο ίδιος και με ποια τύχη και τι έγινε εκείνος που κατακρίνει και σε ποιο βαθμό ανθρώπινης ευτυχίας έφθασε, εφόσον έγινε ο αδιαφιλονίκητος βασιλιάς και των δύο ηπείρων και έφθασε παντού το όνομά του, ενώ ο ίδιος είναι ένας μάλλον ασήμαντος άνθρωπος και καταγίνεται με ασήμαντα πράγματα, χωρίς να μπορεί και αυτά ακόμη να τα βάλει σε τάξη. [7.30.2] Γιατί εγώ τουλάχιστον νομίζω ότι δεν υπήρχε την εποχή εκείνη ούτε ανθρώπινη φυλή ούτε πόλη ούτε κανένας άνθρωπος, στον οποίο δεν είχε φθάσει το όνομα του Αλεξάνδρου. Νομίζω, λοιπόν, ότι δεν ήταν δυνατό να γεννηθεί χωρίς θεία παρέμβαση ένας τέτοιος άνθρωπος, ο οποίος δεν έμοιαζε με κανέναν άλλο. Και αυτό φανερώθηκε με χρησμούς που λένε ότι δόθηκαν για τον θάνατο του Αλεξάνδρου, με διάφορα οράματα που είδαν διαφορετικά άτομα και με διάφορα όνειρα που εμφανίσθηκαν σε διαφορετικούς ανθρώπους και ακόμη με την τιμή που του απονέμουν μέχρι σήμερα οι άνθρωποι και με την επιβίωση της μνήμης του πέρα από το ανθρώπινο μέτρο· ακόμη και σήμερα, ύστερα από τόσο χρόνο, δίδονται και άλλοι χρησμοί προς τιμή του Αλεξάνδρου στον λαό των Μακεδόνων. [7.30.3] Και εγώ ο ίδιος, αν και στο έργο που έγραψα για τα κατορθώματα του Αλεξάνδρου κατέκρινα μερικές πράξεις του, δεν διστάζω όμως να θαυμάζω τον ίδιο τον Αλέξανδρο. Κατέκρινα τις πράξεις του εκείνες και από σεβασμό προς τη δική μου φιλαλήθεια και συγχρόνως από επιθυμία να ωφελήσω τους ανθρώπους. Γι' αυτό και εγώ, όχι χωρίς τη βοήθεια του θεού, ανέλαβα τη συγγραφή του έργου αυτού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✎ Ζαρούκας, Κώστας, *ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ*, ΤΟΜ. Β΄, Εκδόσεις Χάρη Τζο ΠΑΤΣΗ
- ✎ Παπαρρηγόπουλος, Κων/νος, *Εγκυκλοπαίδεια Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*.
- ✎ Αρριανός, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, σελ. 165-166.

ΕΙΔΑΝ...

Αύγουστος 1922

100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή
(Πηγή: Διαδύκτιο)

ΕΙΠΑΝ...

«Ταξιδεύουν στο Αιγαίο τα όνειρά μας.

Η γιαγιά μας κουράστηκε. Θέλει να γείρει το κεφάλι της στα στήθια του παππού, που έχει καρφωμένα πίσω τα μάτια του μπας και ξεχωρίσει τίποτα από τη στεριά, τίποτα από τα Κιμιντένια. Μα πια δεν φαίνεται τίποτα.

Η νύχτα ρούφηξε μέσα της τα σχήματα και τους όγκους.

Η γιαγιά γέρνει το κεφάλι της να το ακουμπήσει στα στήθια που την προστατεύσανε όλες τις μέρες της ζωής της. Κάτι την εμποδίζει και δεν μπορεί να βρει το κεφάλι σουχία: Σαν ένας βόλος να είναι κάτω από το πουκάμισο του γέροντα.

—Τι είναι αυτό εδώ; Ρωτά σχεδόν αδιάφορα.

Ο παπούς φέρνει το χέρι του. Το κώνει κάτω από το ρούχο, βρίσκει το μικρό ξένο σώμα που ακουμπά στο κορμί του και που ακούει τους χτύπους της καρδιάς του.

—Τι είναι;

—Δεν είναι τίποτα, λέει δειλά ο παπούς σαν παιδί που έφταιξε. Δεν είναι τίποτα.

Λίγο χώμα είναι.

—Χώμα!

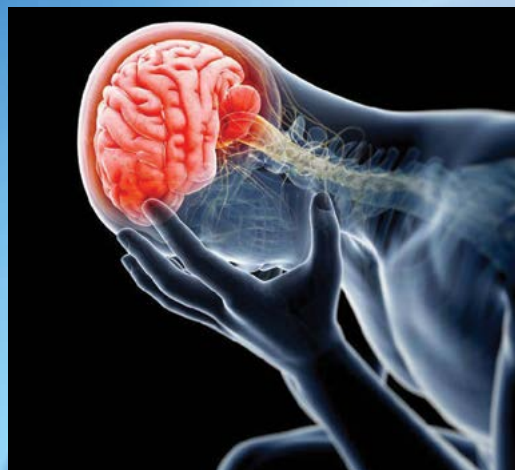
Ναι, λίγο χώμα από τη γη τους για να φυτέψουν ένα βασιλικό, της λέει, στον ξένο τόπο που πάνε. Για να θυμούνται. Αργά τα δάχτυλα του γέροντα ανοίγουν το μαντίλι όπου είναι φυλαγμένο το χώμα.

Ψάχνουν κει μέσα, ψάχνουν και τα δάχτυλα της γιαγιάς, σα να το χαϊδεύουν.

Τα μάτια τους δακρυσμένα, στέκουν εκεί.

—Δεν είναι τίποτα λέω. Λίγο χώμα. Γη, Αιολική Γη, Γη του τόπου μου».

Ηλίας Βενέζης, *Αιολική Γη*.

ΟΞΥ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ: αναγνώριση, σημασία έγκαιρης αντιμετώπισης, νέες τεχνικές

Τχης (ΥΙ) Γεώργιος Φράγκου,
Επεμβατικός Ακτινολόγος 424 ΓΣΝΕ

Συχνότητα-Είδη

Αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ) ορίζουμε την αιφνίδια διαταραχή της εγκεφαλικής λειτουργίας αγγειακής αιτιολογίας. Το ΑΕΕ αποτελεί την πρώτη αιτία πρόκλησης αναπηρίας και την τρίτη αιτία θανάτου παγκοσμίως. Διακρίνεται σε δύο είδη: Το αιμορραγικό και το ισχαιμικό. Το **αιμορραγικό** αποτελεί το 15% των εγκεφαλικών επεισοδίων και είναι συνήθως συνέπεια ρήξης ενός μικρού αγγείου του εγκεφάλου με συχνότερη αιτία την αυξημένη αρτηριακή πίεση. Το **ισχαιμικό** ΑΕΕ εμφανίζεται με συχνότητα 85% και οφείλεται σε διακοπή παροχής αίματος σε μια περιοχή του εγκεφάλου, λόγω απόφραξης μιας αρτηρίας από **θρόμβο ή έμβολο**. Ο θρόμβος δημιουργείται τοπικά, ενώ το έμβολο προέρχεται από άλλο σημείο του οργανισμού με συχνότερη αιτία τις αθηρωματικές πλάκες των καρωτίδων αρτηριών του τραχήλου ή λόγω καρδιακών αρρυθμιών, όπως είναι η κοιλική μαρμαρυγή.

Συμπτώματα

Τα κυρίως αναγνωρίσιμα συμπτώματα ενός ισχαιμικού ΑΕΕ δύναται να απομνημονευθούν με το ευρέως γνωστό αρκτικόλεξο ΧΟΠΑ και είναι τα παρακάτω:

Χέρι: Αδυναμία ή παράλυση του ενός χεριού.

Ομιλία: Διαταραχές λόγου και πιθανώς δυσχέρεια στην κατανόηση.

Πρόσωπο: Πτώση γωνίας στόματος, η οποία είναι έκδηλη όταν το άτομο χαμογελάσει.

Ασθενοφόρο: Η μεταφορά του ασθενούς στο πλησιέστερο κέντρο αντιμετώπισης αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων θα πρέπει να είναι η ταχύτερη δυνατή.

Άλλα συμπτώματα μπορεί να περιλαμβάνουν παράλυση της μιας πλευράς του σώματος, διαταραχές όρασης, σύγχυση, αστάθεια, δυσκολία στην κατάποση, απώλεια αισθήσεων και πολλά ακόμα με ποικίλη συχνότητα και βαρύτητα.

Στο **παροδικό ισχαιμικό επεισόδιο**, τα συμπτώματα είναι τα ανωτέρω, με το χαρακτηριστικό ότι διαρκούν από λίγα λεπτά μέχρι σπανιότερα λίγες ώρες και στη συνέχεια υποχωρούν. Αν και η κλινική κατάσταση του ατόμου επανέρχεται πλήρως, το παροδικό ΑΕΕ δεν πρέπει να αγνοηθεί, καθώς αποτελεί προειδοποιητικό σημείο και ο κίνδυνος εμφάνισης ισχαιμικού ΑΕΕ στο άμεσο μέλλον είναι αυξημένος. Επομένως, τα άτομα με παροδικό ισχαιμικό ΑΕΕ θα πρέπει να μεταφέρονται άμεσα στο νοσοκομείο προς διερεύνηση.

Αναγκαιότητα ταχείας αντιμετώπισης ισχαιμικού ΑΕΕ

Η παροχή αίματος στον εγκέφαλο γίνεται από τις δύο καρωτίδες αρτηρίες για το πρόσθιο σύστημα και τις δύο σπονδυλικές αρτηρίες για το οπίσθιο σύστημα. Τα κέντρα του εγκεφάλου λαμβάνουν το οξυγόνο και άλλα απαραίτητα για τη λειτουργία τους συστατικά μέσω ενδοκράνιων κλάδων των ανωτέρω αρτηριών. Συνεπώς, η διακοπή της παροχής αίματος έχει ως συνέπεια την αδυναμία πρόσληψης των απαραίτητων συστατικών, την καταστροφή των εγκεφαλικών κυττάρων και τη διαταραχή της αντίστοιχης λειτουργίας.

Στο ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο, έμβολο ή θρόμβος προκαλεί απόφραξη αρτηρίας του εγκεφάλου, με αποτέλεσμα τη διακοπή παροχής αίματος σε συγκεκριμένα εγκεφαλικά κέντρα και τη δυσλειτουργία τους. Αυτή εκδηλώ-

νεται με τα συμπτώματα του ΑΕΕ. Τη στιγμή της απόφραξης δημιουργείται στον εγκέφαλο μια **κεντρική περιοχή νέκρωσης** και μια πολύ μεγαλύτερη ομόκεντρον **περιφερική περιοχή υποαιμάτωσης** γύρω από αυτήν. Η μεν πρώτη χαρακτηρίζεται από νέκρωση των εγκεφαλικών κυττάρων και η βλάβη της είναι μόνιμη, ενώ η δεύτερη δυσλειτουργεί λόγω μειωμένης παροχής αίματος και η βλάβη της είναι αναστρέψιμη. Κάθε λεπτό που περνάει από τη στιγμή έναρξης των συμπτωμάτων (στιγμή της αρτηριακής απόφραξης) η κεντρική περιοχή αυξάνεται περιφερικότερα και καταλαμβάνει τμήμα της υποαιματούμενης περιοχής. Αυτό σημαίνει πως, αν η απόφραξη δεν αποκατασταθεί, θα επέλθει νέκρωση των νευρικών κυττάρων και στην περιοχή υποαιμάτωσης και επομένως η νευρολογική βλάβη θα είναι μεγάλη. Αντίθετα, σε περίπτωση άρσης της απόφραξης, η παροχή αίματος στην περιοχή υποαιμάτωσης θα αποκατασταθεί και επομένως η νευρολογική βλάβη θα περιοριστεί μόνο στη βλάβη της κεντρικής περιοχής νέκρωσης. Συνακόλουθα, όσο πιο γρήγορη η αποκατάσταση της αρτηριακής απόφραξης, τόσο μικρότερη η περιοχή νέκρωσης και τόσο μικρότερη η νευρολογική βλάβη που προκαλείται.

Θεραπεία

Η άρση της αρτηριακής απόφραξης πραγματοποιείται σήμερα με δύο μεθόδους: την ενδοφλέβια θρομβόλυση και τη μηχανική θρομβεκτομή.

Στην **ενδοφλέβια θρομβόλυση** διενεργείται έγχυση φαρμακευτικής ουσίας, η οποία προκαλεί λύση του θρόμβου και κατά συνέπεια αποκατάσταση

της αιματικής ροής. Η θρομβόλυση έχει απόλυτη ένδειξη εφόσον πραγματοποιηθεί εντός 4,5 ωρών από την έναρξη των συμπτωμάτων και εμφανίζει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα σε αποφράξεις μικρότερων αγγείων του εγκεφάλου, δηλαδή σε περιφερικά μικρότερα έμφρακτα.

Από την άλλη πλευρά, η **μηχανική θρομβεκτομή** ενδείκνυται απόλυτα σε αποφράξεις των κεντρικών μεγάλων αγγείων του εγκεφάλου, οι οποίες προκαλούν μεγαλύτερης έκτασης εγκεφαλικά επεισόδια αν δεν αντιμετωπιστούν άμεσα. Επιπλέον, η διενέργεια θρομβεκτομής είναι πιο αποτελεσματική και ασφαλής εντός 6 ωρών από την έναρξη των συμπτωμάτων.

Τεχνική μηχανικής θρομβεκτομής

Η μηχανική θρομβεκτομή αποτελεί τον πλέον σύγχρονο και εξειδικευμένο τρόπο αντιμετώπισης του ισχαιμικού εγκεφαλικού επεισοδίου που οφείλεται σε απόφραξη μεγάλου αγγείου. Αν και η εφαρμογή της ξεκίνησε αρκετά χρόνια νωρίτερα, το 2015 πέντε πολυκεντρικές μελέτες ανέδειξαν την αποτελεσματικότητα και την ασφάλειά της στην αντιμετώπιση του οξέος ισχαιμικού ΑΕΕ.

Μέσω μιας μικρής τομής στη μηροβουβωνική χώρα ή μερικές φορές και από το χέρι, εξειδικευμένα υλικά εισάγονται στις αρτηρίες του σώματος. Ακολουθεί η ασφαλής προώθησή τους στα αγγεία του εγκεφάλου με τη βοήθεια προηγμένης τεχνολογίας απεικόνισης, μέχρι ένας μικρός καθετήρας να έρθει σε επαφή με το αίτιο της απόφραξης. Στη συνέχεια, είτε με τη μέθοδο της αναρρόφησης είτε με τη βοήθεια ενδοπρόθεσης (ειδικό στεντ)

Στο ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο, έμβολο ή θρόμβος προκαλεί απόφραξη αρτηρίας του εγκεφάλου, με αποτέλεσμα τη διακοπή παροχής αίματος σε συγκεκριμένα εγκεφαλικά κέντρα και τη δυσλειτουργία τους.

επιτυγχάνεται η απόσυρση του θρόμβου/εμβόλου και η αποκατάσταση της αιματικής ροής. Σε περίπτωση που η μηχανική θρομβεκτομή διενεργηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, είναι πιθανή η άρση των συμπτωμάτων μετά το τέλος της ενδαγγειακής αυτής θεραπείας.

Βασικά στοιχεία

Η απόφαση για τη διενέργεια θρομβόλυσης ή μηχανικής θρομβεκτομής βασίζεται σε συγκεκριμένες ενδείξεις και είναι εξειδικευμένα για κάθε ασθενή. Η

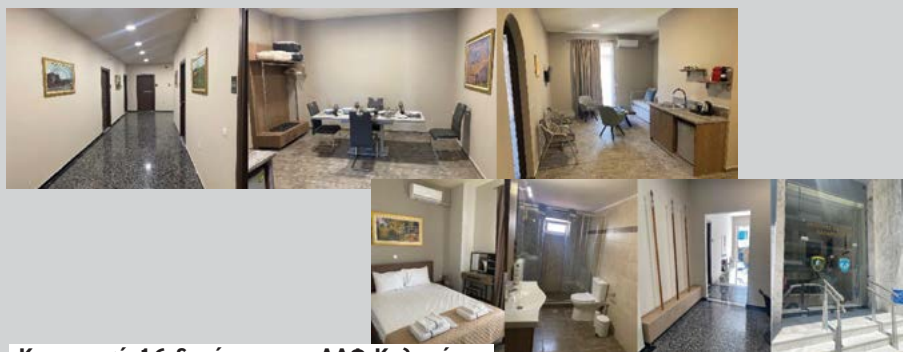
τελική κλινική κατάσταση εξαρτάται από την εντόπιση και τα χαρακτηριστικά του θρόμβου, την ανατομία των αγγείων του εγκεφάλου του κάθε ατόμου, το χρονικό διάστημα παρέλευσης από την έναρξη των συμπτωμάτων. Το οξύ ισχαιμικό αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο αποτελεί μια εξαιρετικά επείγουσα κατάσταση. Η **αναγνώριση των συμπτωμάτων** και η **άμεση μεταφορά** του ατόμου σε κέντρο αντιμετώπισης αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων είναι καθοριστικοί παράγοντες για την εξέλιξη και βαρύτητα της νόσου.

Στοιχεία δράσεων που υλοποιήθηκαν (ανακατασκευή/κατασκευή/αναβάθμιση)

Κατασκευή κτηρίου εστιατορίων-μαγειρείων 600 ατόμων στη ΣΜΥ με δωρεά τής Κυπριακής Δημοκρατίας

Κατασκευή 16 ξενώνων στη ΛΑΦ Καλαμάτας

Κατασκευή 10 ξενώνων στη ΛΑΦ Κορίνθου

Προστασία Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς- Μνημόνιο Συνεργασίας ΥΠΕΘΑ-ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ (ΚΙΑΛ)

Συμμετοχή του προσωπικού των 80-95 ΑΔΤΕ στην πραγματοποίηση παράκτιων καθαρισμών στη ν. Κω και Ρόδο-Σύμη αντίστοιχα. Οι εν λόγω δράσεις είχαν μεγάλο περιβαλλοντικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό αποτύπωμα, καθόσον συνέβαλε στην: ❶ Ελαχιστοποίηση πιθανών περιβαλλοντικών κινδύνων ❷ Βελτίωση της συμπεριφοράς του προσωπικού ΕΔ προς το φυσικό περιβάλλον ❸ Ενίσχυση της θετικής προβολής των ΕΔ προς την κοινωνία.

Συμμετοχή του προσωπικού τής 80 ΑΔΤΕ στην πραγματοποίηση παράκτιων καθαρισμών στη ν. Κω

Συμμετοχή του προσωπικού τής 95 ΑΔΤΕ στην πραγματοποίηση παράκτιων καθαρισμών στη ν. Ρόδο και ν. Σύμη

Παράλληλα βρίσκεται σε εξέλιξη:

- η κατασκευή 13 διαμερισμάτων ΣΟΑ στο Στρατόπεδο «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ»
- η κατασκευή 8 διαμερισμάτων ΣΟΑ-ΣΟΜΥ στη ν. Κάλυμνο
- η κατασκευή/ανακαίνιση 77 στρατιωτικών οικιών ανά την επικράτεια
- η υπό δημοπράτηση κατασκευή 13 νέων οικημάτων στην ΠΕ/ΑΣΔΥΣ
- η κατασκευή νέου ΒΝΣ δυναμικότητας 18 νηπίων, στην Αλεξανδρούπολη (Δωρεά Ιδρύματος ΜΕΛΑ).

Κοινωνική Προσφορά (εκτέλεση αεροपुरοσβέσεων)

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής προσφοράς, έχουν εκτελεστεί από την 1η Ιανουαρίου μέχρι την 31η Μαΐου 2022, 270 ώρες για αποστολές αεροδιακομιδών με Ε/Π CH-47D, NH90 και Α/Φ C-12, για τη μεταφορά συνολικά 135 ασθενών.

Με κύριο μέλημα τη στήριξη του προσωπικού και των οικογενειών του, το ΓΕΣ συνεχίζει να αφογκράζεται τις ανησυχίες του και να υλοποιεί ενέργειες προς διευκόλυνση της καθημερινότητάς του.

Μετά από τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης, του ΕΟΔΥ και των εκδοθέντων σχετικών διαταγών του ΓΕΕΘΑ εκδηλώθηκε σειρά μέτρων για την προστασία από τη μετάδοση του κορωνοϊού (COVID-19), προκειμένου να μειωθεί η διασπορά της νόσου όσο το δυνατόν περισσότερο.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εγκρίθηκε η εφαρμογή μειωμένου ωραρίου εργασίας σε δικαιούχους προστάτες ΑΜΕΑ.

Σύμφωνα με την ΠαΔ 4-45/2019/ΓΕΣ/Β1/4γ (Παρουσιάσεις Αξκών-Ανθστών-Υψηκών στον κ. Α/ΓΕΣ), συνεχίστηκε η διαδικασία επικοινωνίας των στελεχών με τον κ. Α/ΓΕΣ, προς επίλυση προβλημάτων που τους απασχολούν σε προσωπικό και υπηρεσιακό επίπεδο.

Κοντά στα Στελέχη

**ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ**

210 6555669-70
210 6555132

210 6461750

egagss@army.gr

Περισσότερα θέματα μέριμνας προσωπικού στην ιστοσελίδα www.army.gr

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΩ
Εύφημη Μνεία στους

- Ανχη (ΑΣ) Ιωάννη Γάλλο, της δύναμης του 2ου ΤΥΑΔ
- ΕΜΘ Ανθστή (ΥΠ) Νικόλαο Σιώκη, της δύναμης της ΓΥΣ
- Σχη (ΔΒ) Ιωάννη Κουτουνίδη, της δύναμης της 11 Μ/Κ ΜΠ «ΕΛΑΣΣΩΝ»
- ΕΜΘ Αλχία (ΥΤ) Μιχαήλ Τσιμογιάννη, της δύναμης του 401 ΓΣΝΑ,

διότι συμμετείχαν μέχρι σήμερα σε πάνω από 20 εθελοντικές αιμοδοσίες.

ΑΠΟΝΕΜΩ
Εύφημη Μνεία στο στρατιωτικό προσωπικό

- Σχη (ΤΘ) Αριστείδα Καβαρλίγκο • Σχη (ΤΘ) Δήμο Κωτούλα ΓΕΕΘΑ • Σχη (ΠΖ) Νικόλαο Σκουρέλο ΣΓ ΥΦΕΘΑ • Ανχη (ΠΒ) Φίλιππο Ιορδανίδη Γ'ΣΣ/ΝΡΔΟΓΡ • Σχη (ΥΙ) Γεώργιο Σφήκα 424 ΓΣΝΕ • Σχη (ΥΙ) Γεώργιο Βουρβουλάκη ΣΤΡ Γ'ΣΣ/ΝΡΔΟΓΡ • Ανχη (ΠΒ) Γεράσιμο Σπύρου 98 ΜΑ/ΑΠ • Ανχη (ΜΧ) Χρυσοβαλάντη Σεργιάδη ΓΕΣ/ΔΜΧ • Τχη (ΠΒ) Γεώργιο Τσαβδαρίδη ΓΕΣ/Α2 • Τχη (ΜΧ) Βασίλειο Σοφίτη 95 ΤΜΧΕΘ • Τχη (ΕΜ) Απόστολο Λάκκα 95 ΑΔΤΕ/ΔΕΜ • Έπχο Ιωάννη Παπαρχύρη ΑΔΙΣΠΟ/ΕΟΔ • Τχη (ΥΝ) Ηλιάδα Καλαμακίδου 424 ΓΣΝΕ • Τχη (ΥΙ) Ηλία Καρναβά 404 ΓΣΝ • Έπχο Θεόδωρο Κοσμίδη ΧΧ ΤΘΜ «ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΙΠΠΙΚΟΥ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» • Τχη (ΕΠ) Δημήτριο Νασούφη ΚΕΠΥΕΣ • Τχη (ΕΜ) Αναστάσιο Μουιάνο 1 ΤΥΑΔ • Τχη (ΥΝ) Ευμορφία Μήτσιου 424 ΓΣΝΕ • Τχη (ΥΙ) Παναγιώτη Χαραλαμπόπουλο ΝΝΑ • Τχη (ΜΧ) Γεώργιο Κρικέλη ΤΕΝΞ • Έπχο Γεώργιο Τσούτσα ΓΕΣ • Τχη Γεώργιο Πορετσάνο 588 ΤΠ ΕΚΠΑ • Έπχο Δημοσθένη Κωσταρέλλο ΔΙΤ/ΓΕΣ • Λγός (ΕΠ) Πασχάλη Κυρανούδη

ΚΕΠΥΕΣ • Λγό (ΔΒ) Παναγιώτη Πουλάκο 1 ΛΔΒ • Ίλλο Ελευθέριο Καλατζάκη 395 ΕΑΡΜΕΘ • Λγό (ΑΣ) Γεώργιο Κωνσταντινίδη 1ο ΤΕΕ/Π • Λγό (Γ) Γεώργιο Πετρόπουλο ΓΥΣ • Λγό (ΑΣ) Κωνσταντίνο Παπαϊωάννου 2ο ΤΕΑΣ • Λγό (Γ) Ιωάννη Κατσαράδο ΓΥΣ • Λγό (ΥΙ) Ιωάννη Πάσο 424 ΓΣΝΕ/ΕΟΔ • Λγό (ΠΖ) Παναγιώτη Κουτρουμάνη ΔΙΣΧΠΛΗ ΠΑ.ΠΕΙ. • Λγό (ΥΚ) Νικήστρατο Σίσκο 216 ΚΙΧΝΕ • Λγό (ΥΦ) Δανάη Δίγκα 424 ΓΣΝΕ • Λγό (ΥΙ) Αναστασία Φιλίππου 424 ΓΣΝΕ/ΕΟΔ • Ανθλό (ΠΖ) Ευθαλία Παππά 625 Μ/Π ΤΠ • Λγό (ΥΙ) Κωνσταντίνο Καζαμία ΓΕΣ/ΔΥΓ/ΕΟΔ • Υπλό (ΜΧ) Αγγελο Μητρετώδη 725 ΤΜΧ ΑΔΕΙΑΣ • Υπλό (ΥΝ) Στυλιανή-Ελένη Σφήκα 401 ΓΣΝΑ • Ανθλό (ΠΒ) Δημήτριο Πετρίδη 107 Α/Κ ΜΜΠ-ΠΕΠ • Υπλό (ΥΙ) Νικόλαο Σακελλάρη 79 ΤΥΕΘ • Ανθστή (ΥΤ) Θωμά Μακρυγιάννη 401 ΓΣΝΑ • Ανθλό (ΥΝ) Ευαγγελία-Χριστίνα Βιτσιώτη 424 ΓΣΝΕ • Ανθλό (Ο) Δημήτριο Παχώνη 80 ΚΤΕΘ • Ανθλό (ΥΙ) Γεώργιο Κουδούνα ΤΔ/41 ΣΠ • Αλχία (ΥΤ) Διονύσιο Κουτρουλό 401 ΓΣΝΑ • ΕΠΟΠ Λχία (ΔΒ) Μαρία Τριανταφύλλου 490 ΤΔΒ • Σχη (ΠΖ) Κων/νο Γκανιδή ΣΕΘΕΔ ΣΕΘΑ • Σχη (ΠΒ) Ορέστη Παπαδόπουλο ΣΕΘΑ,

διότι, με το ζήλο και το αυξημένο ενδιαφέρον που επέδειξε, αποφοίτησε από ΑΕΙ Εσωτερικού με την, κατά περίπτωση, βαθμολογία που τεκμηριώνει την απονομή ηθικής αμοιβής. Το γεγονός αυτό, ανέδειξε το υψηλό αίσθημα ευθύνης, τη διαρκή ανησυχία για την επίτευξη της αριστείας και το έντονο ενδιαφέρον που τους διακρίνει για την Υπηρεσία.

ΣΥΓΧΑΙΡΩ

το στρατιωτικό προσωπικό

• Ανχη (ΑΣ) Σταύρο Μυχιάκη ΓΕΣ/ΔΑΣ ΣΑΣ • Λγό (ΥΠ) Γεώργιο Τσιλιγκίρη 389 ΠΑΠ • Λγό (ΑΥΤ) Αλέξιο Τσιουπλή 424 ΓΣΝΕ • Υπλό (ΠΖ) Παύλο Νικολαΐδη 518 Μ/Π ΤΠ ΣΠΖ • Λγό (Ο) Αθανάσιο Κοντόση Γ' ΕΛΔΑΠ • Υπλό (ΤΧ) Ιωάννη Αθανασόπουλο ΚΕΤΧ • Υπλό (ΜΧ) Δημήτριο Παλαμά 723 ΤΜΧ • Υπλό (ΠΒ) Αθανάσιο Δήμητσιο ΣΠ ΣΕΡΡΩΝ • Λγό (ΥΙ) Αναστάσιο Πάγκαλο 95 ΤΥΕΘ • Υπλό (ΠΒ) Παναγιώτη Παπακώστα ΚΕΠΥΕΣ • Υπλό (ΑΣ) Παναγιώτη Καζάκο 4ο ΤΕΑΣ • Υπλό (ΑΣ)

Παναγιώτη Καρέλα 2ο ΤΕΕ/Π • Υπλό (ΜΧ) Μαργαρίτη Μπάτσιο ΤΕΝΞ • Ανθστή (ΠΖ) Χριστίνα Πρίτσα 95 ΑΔΤΕ • Υπλό (ΥΦ) Σπυρίδωνα Πολυζώνη ΣΤΡ. ΦΑΡΜ.ΑΘΗΝΩΝ /ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔ/ΠΟΛΗΣ • Υπλό Νικόλαο Αλευρίδη 21 ΕΜΑ • Υπλό (ΔΒ) Σωτήριο Μαΐη ΣΔΒ • ΕΜΘ Ανθστή (ΠΒ) Ιωακείμ Φανή 194 ΜΠΕΠ (ΜΛΡS) • ΕΜΘ Ανθστή (ΠΒ) Χρήστο Τσιτσιλίδη 105 Α/Κ ΜΜΠ • ΕΜΘ Ανθστή (ΤΧ) Περικλή Ναούμ 308 ΠΕΒ • ΕΜΘ Ανθστή (ΤΧ) Ιωάννη Φλάμο 304 ΠΕΒ • Ανθστή (ΤΘ) Λαμπρινή Τσίτζουρα ΙΠΒΑΞ • Ανθστή (ΤΘ) Νικόλαο Τζιόλη ΛΑΦ ΛΑΡΙΣΗΣ ΤΑ,

διότι, με τον ζήλο και το αυξημένο ενδιαφέρον που επέδειξε, πρόωτσε στα υποχρεωτικά Σχολεία.

ΣΥΓΧΑΙΡΩ

το προσωπικό της δύναμης της ΓΥΣ

• Ταξο Κίμων Καλεντερίδη • Σχη (Γ) Δημήτριο Λοΐσιο • Ανχη (Γ) Θωμά Κουκολέτσο • Τχη (ΑΤΤ) Κωνσταντίνο Τσικερδή • Λγό (ΠΒ) Νικόλαο Φλώκο • Λγό (Γ) Εμμανουήλ Τσουμενί • Υπλό (Γ) Ζαχαρία Δριμισκιανάκη • ΜΥ (Α) Βασίλειο Βήτσο • ΜΥ (Α) Αθηνά Ερμείδου • ΜΥ (Α) Γερασιμούλα Χριστοφοράτου

το οποίο εργαζόμενο άοκνα με ενθουσιασμό, ζήλο, προθυμία και μεθοδικότητα συμμετείχε ενεργά στη σχεδίαση, οργάνωση, συγγραφή, έκδοση και εκτύπωση εγχειριδίων γεωχωρικών εφαρμογών, τα οποία προσδίδουν ολοκληρωμένες γνώσεις για τις δυνατότητες των γεωχωρικών δυνατοτήτων στα στελέχη των ΕΔ.

-0-
ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ
Χαράλαμπος Λαλούσης
Αντιστράτηγος

ΚΕΠΥΕΣ • Λγό (ΔΒ) Παναγιώτη Πουλάκο 1 ΛΔΒ • Ίλλο Ελευθέριο Καλατζάκη 395 ΕΑΡΜΕΘ • Λγό (ΑΣ) Γεώργιο Κωνσταντινίδη 1ο ΤΕΕ/Π • Λγό (Γ) Γεώργιο Πετρόπουλο ΓΥΣ • Λγό (ΑΣ) Κωνσταντίνο Παπαϊωάννου 2ο ΤΕΑΣ • Λγό (Γ) Ιωάννη Κατσαράδο ΓΥΣ • Λγό (ΥΙ) Ιωάννη Πάσο 424 ΓΣΝΕ/ΕΟΔ • Λγό (ΠΖ) Παναγιώτη Κουτρουμάνη ΔΙΣΧΠΛΗ ΠΑ.ΠΕΙ. • Λγό (ΥΚ) Νικήστρατο Σίσκο 216 ΚΙΧΝΕ • Λγό (ΥΦ) Δανάη Δίγκα 424 ΓΣΝΕ • Λγό (ΥΙ) Αναστασία Φιλίππου 424 ΓΣΝΕ/ΕΟΔ • Ανθλό (ΠΖ) Ευθαλία Παππά 625 Μ/Π ΤΠ • Λγό (ΥΙ) Κωνσταντίνο Καζαμία ΓΕΣ/ΔΥΓ/ΕΟΔ • Υπλό (ΜΧ) Αγγελο Μητρετώδη 725 ΤΜΧ ΑΔΕΙΑΣ • Υπλό (ΥΝ) Στυλιανή-Ελένη Σφήκα 401 ΓΣΝΑ • Ανθλό (ΠΒ) Δημήτριο Πετρίδη 107 Α/Κ ΜΜΠ-ΠΕΠ • Υπλό (ΥΙ) Νικόλαο Σακελλάρη 79 ΤΥΕΘ • Ανθστή (ΥΤ) Θωμά Μακρυγιάννη 401 ΓΣΝΑ • Ανθλό (ΥΝ) Ευαγγελία-Χριστίνα Βιτσιώτη 424 ΓΣΝΕ • Ανθλό (Ο) Δημήτριο Παχώνη 80 ΚΤΕΘ • Ανθλό (ΥΙ) Γεώργιο Κουδούνα ΤΔ/41 ΣΠ • Αλχία (ΥΤ) Διονύσιο Κουτρουλό 401 ΓΣΝΑ • ΕΠΟΠ Λχία (ΔΒ) Μαρία Τριανταφύλλου 490 ΤΔΒ • Σχη (ΠΖ) Κων/νο Γκανίδη ΣΕΟΕΔ ΣΕΘΑ • Σχη (ΠΒ) Ορέστη Παπαδόπουλο ΣΕΘΑ,

διότι, με το ζήλο και το αυξημένο ενδιαφέρον που επέδειξε, αποφοίτησε από ΑΕΙ Εσωτερικού με την, κατά περίπτωση, βαθμολογία που τεκμηριώνει την απονομή ηθικής αμοιβής. Το γεγονός αυτό, ανέδειξε το υψηλό αίσθημα ευθύνης, τη διαρκή ανησυχία για την επίτευξη της αριστείας και το έντονο ενδιαφέρον που τους διακρίνει για την Υπηρεσία.

ΣΥΓΧΑΙΡΩ

το στρατιωτικό προσωπικό

• Ανχη (ΑΣ) Σταύρο Μυχιάκη ΓΕΣ/ΔΑΣ ΣΑΣ • Λγό (ΥΠ) Γεώργιο Τσιλιγκίρη 389 ΠΑΠ • Λγό (ΑΥΤ) Αλέξιο Τσιουπλή 424 ΓΣΝΕ • Υπλό (ΠΖ) Παύλο Νικολαΐδη 518 Μ/Π ΤΠ ΣΠΖ • Λγό (Ο) Αθανάσιο Κοντόση Γ' ΕΛΔΑΠ • Υπλό (ΤΧ) Ιωάννη Αθανασόπουλο ΚΕΤΧ • Υπλό (ΜΧ) Δημήτριο Παλαμά 723 ΤΜΧ • Υπλό (ΠΒ) Αθανάσιο Δήμητσιο ΣΠ ΣΕΡΡΩΝ • Λγό (ΥΙ) Αναστάσιο Πάγκαλο 95 ΤΥΕΘ • Υπλό (ΠΒ) Παναγιώτη Παπακώστα ΚΕΠΥΕΣ • Υπλό (ΑΣ) Παναγιώτη Καζάκο 4ο ΤΕΑΣ • Υπλό (ΑΣ)

Παναγιώτη Καρέλα 2ο ΤΕΕ/Π • Υπλό (ΜΧ) Μαργαρίτη Μπάτσιο ΤΕΝΞ • Ανθστή (ΠΖ) Χριστίνα Πρίτσα 95 ΑΔΤΕ • Υπλό (ΥΦ) Σπυρίδωνα Πολυζώνη ΣΤΡ. ΦΑΡΜ.ΑΘΗΝΩΝ /ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔ/ΠΟΛΗΣ • Υπλό Νικόλαο Αλευρίδη 21 ΕΜΑ • Υπλό (ΔΒ) Σωτήριο Μαΐη ΣΔΒ • ΕΜΘ Ανθστή (ΠΒ) Ιωακείμ Φανή 194 ΜΠΕΠ (ΜΛΡS) • ΕΜΘ Ανθστή (ΠΒ) Χρήστο Τσιτσιλίδη 105 Α/Κ ΜΜΠ • ΕΜΘ Ανθστή (ΤΧ) Περικλή Ναούμ 308 ΠΕΒ • ΕΜΘ Ανθστή (ΤΧ) Ιωάννη Φλάμο 304 ΠΕΒ • Ανθστή (ΤΘ) Λαμπρινή Τσίτζουρα ΙΠΒΑΞ • Ανθστή (ΤΘ) Νικόλαο Τζιόλη ΛΑΦ ΛΑΡΙΣΗΣ ΤΑ,

διότι, με τον ζήλο και το αυξημένο ενδιαφέρον που επέδειξε, πρόωτσε στα υποχρεωτικά Σχολεία.

ΣΥΓΧΑΙΡΩ

το προσωπικό της δύναμης της ΓΥΣ

• Ταξο Κίμων Καλεντερίδη • Σχη (Γ) Δημήτριο Λοΐσιο • Ανχη (Γ) Θωμά Κουκολέτσο • Τχη (ΑΤΤ) Κωνσταντίνο Τσικερδή • Λγό (ΠΒ) Νικόλαο Φλώκο • Λγό (Γ) Εμμανουήλ Τσουμηνή • Υπλό (Γ) Ζαχαρία Δριμισκιανάκη • ΜΥ (Α) Βασίλειο Βήτσο • ΜΥ (Α) Αθηνά Ερμείδου • ΜΥ (Α) Γερασιμούλα Χριστοφοράτου

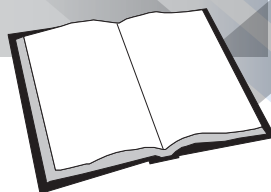
το οποίο εργαζόμενο άοκνα με ενθουσιασμό, ζήλο, προθυμία και μεθοδικότητα συμμετείχε ενεργά στη σχεδίαση, οργάνωση, συγγραφή, έκδοση και εκτύπωση εγχειριδίων γεωχωρικών εφαρμογών, τα οποία προσδίδουν ολοκληρωμένες γνώσεις για τις δυνατότητες των γεωχωρικών δυνατοτήτων στα στελέχη των ΕΔ.

-0-
ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ
Χαράλαμπος Λαλούσης
Αντιστράτηγος

Στρατιωτικές εκδόσεις

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ που ακολουθούν περιλαμβάνονται συγγράμματα γενικών και ειδικών γνώσεων επί στρατιωτικών και εγκυκλοπαιδικών θεμάτων Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, αντίτυπα των οποίων διατίθενται προς πώληση.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	84	Ιστορία Σταυροφοριών, Τόμος Γ΄	1976	1,76
2	92	Προβλήματα Πολέμου στην Αρχαία Ελλάδα	1981	1,76
3	97	Ήπειρος Προμαχούσα	1982	1,76
4	100	Γ΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (Τζον Χάκκετ)	1983	2,34
5	108	Ο Επιτήδειος Ουδέτερος	1985	2,34
6	110	Παντουρκισμός	1986	1,76
7	111	Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος, Τόμος Γ΄	1986	2,06
8	113	Ιστορία Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Τόμος Α΄	1988	1,76
9	116	Διοίκηση και Ηγεσία (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,88
10	117	Πρακτικές Οδηγίες Δκσης Μικρών Κλιμακίων (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,30
11	118	Διοικητική (Management)	1988	0,58
12	121	Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Κέντρο Ιστορίας των Η.Π.Α.) (Μετάφραση - Απόδοση Αντγου ε.α. Νικόλαου Κολόμβρα)	1994	1,76
13	122	Προσωπικός Υπολογιστής	1989	0,58
14	125	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1994	5,86
15	126	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1995	5,86
16	128	Το Ημερολόγιο μιας Καταστροφής (Μετάφραση Υπτγου ε.α. Κων/νου Κανακάρη)	1996	4,10
17	129	Στρατιωτική Επιθεώρηση 1883-1884	1995	2,94
18	130	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών Στρατιωτικής Επιθεώρησης και Συγγραμάτων 1981-1995	1996	2,94
19	132	Διεθνείς Συμφωνίες, Συνθήκες και Συμβάσεις (Υπτγου Γεωργίου Γκορέζη)	2000	1,76
20	133	Ο Πόλεμος και οι Άνθρωποι (Στγού Dereney) Ανατύπωση Εκδόσεως της Στρατιωτικής Επιθεώρησης Ιουλίου 1939	1998	8,8
21	134	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1997	4,7
22	135	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,7

23	136	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Γ΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,70
24	137	Πακτωλός γνώσεων, παροιμιών και γνωμικών	2000	2,94
25	138	Εγχειρίδιο του Καλού Διοικητού (Αντγου ε.α. Νομικού Θεοδώρου Λ. Γούλα)	2000	2,94
26	139	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών (1991-2001) & Ευρετήριο Συμπληρωματικών Εκδόσεων (1991-2001)	2002	8,00
27	ΔΙΑΦ. 2	Το Σύνταγμα της Ελλάδος	1986	0,16
28	ΔΙΑΦ. 21	«Ωδές» του Α. Κάλβου	1992	14,68
29	ΔΙΑΦ. 29	Ήμμεσος Στρατηγική (Β. Η. Liddell Hart)	2001	5,86

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΣ/ΔΙΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ)

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	1	Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα γεγονότα στη Θράκη (1904-1908)	1988	7,04
2	2	Επιχ/σεις κατά των Τούρκων σε Μακεδονία και ν. Αιγαίου 1912 (Α΄)	1988	4,70
3	3	Επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στην Ήπειρο (1912/13) (Β΄)	1992	6,96
4	4	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912/14) (Γ΄)	1992	9,40
5	5	Επίτομη Ιστορία Βαλκανικών Πολέμων (1912/13)	1987	3,52
6	8	Η Ελλάς και ο Πόλεμος στα Βαλκάνια	1958	3,18
7	9	Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Πόλεμο (1914-1918)	2012	4,18
8	10	Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	1994	6,46
9	11	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)	1955	14,88
10	13	Ο Ελληνικός Στρατός στη Σμύρνη	1957	4,94
11	14	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ	1957	4,10
12	15	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ (σχεδιαγράμματα)	1957	2,34
13	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1957	3,52
14	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1963	19,22
15	17	Επιχειρήσεις Ιουνίου-Ιουλίου 1921	2012	5,50
16	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	1965	5,42
17	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	2012	3,52
18	19	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Β΄) 1921	1965	3,52
19	20	Τα προ της Τουρκικής Επιθέσεως γεγονότα Σεπ 1921-Αυγ 1922	2012	4,88
20	21	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Α΄ (Υποχωρ. Αγώνες Α΄ και Β΄ Σ.Σ.)	2012	6,44
21	22	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Β΄	2012	5,00
22	23	Επιχειρήσεις εις Θράκη (1919-1923)	1969	19,50
23	27	Αίτια και Αφορμές Ελληνοϊταλικού Πολέμου	2016	3,70
24	28	Ιταλική Εισβολή 1940	2012	6,12

25	29	Ελληνική Αντεπίθεση 1940	2012	4,22
26	30	Χειμερινές Επιχειρήσεις - Ιταλική Επίθεση Μάρτιος 1941	2012	3,48
27	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	1956	3,52
28	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	2012	5,60
29	32	Το Τέλος μιας Εποποιίας Απρίλιος 1941	1959	29,24
30	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	1961	4,40
31	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	2012	3,52
32	34	Επίτομη Ιστορία Ελλ./Ιταλ.-Ελλ./Γερμ. Πολέμου (1940-1941)	2012	3,24
33	40	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα 1950/55	2017	4,92
34	45	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	2012	4,34
35	46	Η προς Πόλεμον Προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού (1923-1940)	1969	21,92
36	47	Ανεφοδιασμοί-Μεταφοράι κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	1967	5,28
37	48	Εφοδιασμοί του Στρατού σε Όπλα και Πυρ/κά ΠΖ-ΠΒ (1940/41)	1982	2,34
38	49	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τον Πόλεμο 1940/41	1982	1,76
39	50	Ευρετήριο Πολεμικών Γεγονότων Ελληνικού Έθνους	1989	4,10
40	51	Αγώνες και Νεκροί του Ελληνικού Στρατού, 1940/45	1989	15,84
41	56	Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1897	1993	6,46
42	57	Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία	1996	4,98
43	58	Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή 1941/45 (Ελ Αλαμείν-Ρίμνι-Αιγαίο)	1996	5,28
44	59	Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944), (8 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	56,00
45	60	Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1944-1949), (16 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	104,00
46	61	Ιστορία του Ελληνικού Στρατού	1997	4,70
47	62	Η Ελληνική Δύναμη στην Αλβανία (ΕΛΔΑΛ) (Απρ-Αυγ 1997)	1998	4,70
48	63	A Concise History of the Balkan Wars 1912-1913	1998	5,86
49	64	An Index of Events in the Military History of Greek Nation	1998	5,86
50	65	An Abridged History of the Greek-Italian & Greek-German War 1940/41	1997	5,86
51	66	Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας	1997	5,86
52	67	An Abridged of the Hellenic Army Participation in the World War I	1999	6,74
53	68	History of the Hellenic Army 1821-1997	1999	8,5
54	69	Στρατιωτική Οργάνωση & Πολεμική Τέχνη των Αρχαίων Ελλήνων	1999	19,36
55	71	Η Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-2001)	2001	13,86
56	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2002	17,30
57	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2012	4,26
58	74	The Battle Of Crete	2002	20,14
59	75	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913	2002	15,04
60	76	The struggle for Macedonia and the events in Thrace 1904-1908	2003	12,80
61	77	A Concise History of the Campaign in M. Asia 1919/22	2004	32,40
62	78	Ιστορικές Ονομασίες Ενεργών Συνταγμάτων και Ταξιαρχιών (ΠΖ-ΤΘ-ΕΔ)	2004	24,80

63	79	Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού 1821-1954	2006	22,00
64	80	Ο Οπλισμός του Ελληνικού Στρατού (1866-2004)	2008	10,96
65	81	Ευρετήριο Αρχείου Καποδιστριακής Περιόδου: Στρατιωτικά Τεκμήρια (1827-1833)	2007	2,54
66	82	Concise History of the Hellenic Army General Staff	2007	8,70
67	83	Η Σημασία των Ιστορικών Αρχείων στην Αντικειμενική Συγγραφή της Ιστορίας-Φορείς που τηρούν Ιστορικά Αρχεία-Διαδικασίες Πρόσβασης στο Αρχειακό Υλικό	2009	3,78
68	84	Οι Ελληνοαμερικανοί Εθελοντές στην Εθνική Αντίσταση	2012	3,12
69	85	Η Συμβολή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	2009	8,32
70	86	Οι πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας	2011	2,40
71	87	Οι κυριότερες μάχες του Ελληνικού Στρατού (1897-1955)	2012	2,42
72	88	Μνήμες Πολέμου 1897-1974	2012	7,28
73	89	Επιχείρηση Καλάβρυτα	2012	1,44
74	90	Στρατιωτική Οργάνωση και Πολεμική Τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	2013	6,62
75	91	Πρακτικά Ημερίδας για τα 100 Χρόνια από την Έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων	2013	6,80
76	92	Το Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα, (1950-1955), Τόμος Β΄, Συμπληρωματικοί Πίνακες Προσωπικού	2014	1,36
77	93	Σέξτου Ιουλίου Φροντίνου Στρατηγήματα	2015	1,92
78	301	The Northern Epirus Struggle	2002	13,58
79	94	The Warrior 's Ethos, the National Psyche and Soldierly	2016	3,58
80	95	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Α΄	2017	3,50
81	96	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Β΄	2019	4,10
82	97	The Hellenic Expeditionary Force in Korea (1950-55)	2020	9,08
83	98	Lemnos Island, Armistice of Mudros and the end of World War	2021	6,10
84	99	Τα καταφύγια της Αττικής 1936-1956, Τόμος Α΄	2021	31,42

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευθούν, κατόπιν συνεννόησης, τις παραπάνω εκδόσεις όλο το έτος –εκτός από τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο– από τα παρακάτω σημεία:

- ΤΥΕΣ/Β΄ Δνση, Λ. Μεσογείων 227-231, ΣΤΓ 1020 (Στρατόπεδο Παπάγου), τηλ: 210 655 2673.
- Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού, Λ. Μεσογείων 227-231 (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), τηλ: 210 659 8661, 210 659 8666.
- ΕΚΕΜΣ Αθήνας (τηλ: 210 765 2478, 210 767 5495).
- Στρατιωτικό Πρατήριο 1ης Στρατιάς.
- Στρατιωτικά Πρατήρια Κοζάνης, Βέροιας, Θεσσαλονίκης & Ξάνθης.

Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του ΥΕΘΑ, τα συγγράμματα διατίθενται με έκπτωση 50% επί της τιμής, σύμφωνα με το Αριθμ. Φ. 900/489223 Σ. 626, άρθρο 2.